

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

KATARINA JENKO

Mentorica: doc. dr. Breda Luthar

NEVERBALNA KOMUNIKACIJA TV NOVIC

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2003

KAZALO

1. UVOD	1
2. ŽANRSKA UVRSTITEV NOVIC	2
2.1. DRAMATURGIJA INFORMATIVNE ODDAJE.....	6
2.1.1. NOVICE KOT DRAMA, SITCOM IN TALK SHOW	8
2.1.2. VODITELJ INFORMATIVNE ODDAJE – OBIČAJEN ČLOVEK IN SUPERPROFESIONALEC	13
2.1.3. ŠPICA KOT 'BRAND IMAGE' INFORMATIVNE ODDAJE	18
2.1.4. »V NADALJEVANJU: SPOT – POJOČI PES, TODA NAJPREJ NOVICE O EKONOMSKI KRIZI«	22
3. VIZUALNA DIMENZIJA INFORMATIVNE ODDAJE	25
3.1. VIZUALNA DIMENZIJA POSAMEZNE NOVICE	28
3.2. KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE GRAFIKE – PROSTOR I. IN II. REDA	32
4. TEORETIČNI KONCEPTI VIZUALNOSTI POROČIL.....	34
4.1. MISE EN SCÈNE	34
4.2. TEHNIČNI KODI	39
5. SKLEP	43
6. LITERATURA	47
7. PRILOGA	49

1. UVOD

Za svojo diplomsko nalogo sem si izbrala področje, ki je zaznamovalo 20. stoletje – televizijo in televizijske novice. Televizijske novice sestavljajo besede in slike; besede razumemo ali ne, medtem ko lahko slike, pogosto nevede, vplivajo na našo interpretacijo dogodka, ki ga besede upovedujejo in slike upodabljajo. Zanimalo me je, kako in s kakšnimi tehnikami televizijske novice delujejo na neverbalni ravni sporočanja, kaj nam s pomočjo neverbalnih kodov pripovedujejo, kakšna je vloga neverbalnega komuniciranja v novicah in kako le-to sodeluje oziroma ne sodeluje z verbalnim delom novic. Seveda neverbalna raven televizijskih novic ni omejena zgolj na slike; tu lahko omenimo tudi način ubesedovanja novic, tempo sporočanja, izbrane barve in stil pripovedovanja, geste in obnašanje novinarjev ter ne nazadnje vsa grafična sredstva, ki jih novinarji in reporterji uporabljajo kot pomagalo pri sporočanju televizijskih novic. Eno izmed vprašanj na katerega bom odgovorila v diplomski nalogi je, ali je izbor teh neverbalnih kodov enako, bolj ali morda manj pomemben kot tekst, s katerim novinarji opisujejo določeno dogajanje. Sposobnost dekodiranja neverbalne komunikacije novic se moramo ljudje naučiti kot vsakega drugega jezika, le da učenje tega poteka na nezavedni ravni. Takrat postanemo, kot pravita Perovič in Šipek (1998: 19), »novičarsko pismeni« - ne le sposobni slediti novicam ter prepoznati nastopajoče in dogodke, temveč tudi spontano interpretirati svet s kodami, ki smo jih izvedeli v novicah.

Tema moje diplomske naloge je torej **Neverbalno komuniciranje TV novic**. V ta namen sem podrobno razčlenila in analizirala dve oddaji televizijskih novic dveh različnih televizijskih hiš, ki pa sta bili oddajani na isti dan. Tako sta obe televizijski hiši imeli enako izhodišče pri sestavljanju in oblikovanju novic, mene pa so zanimale razlike med njima, njihov smisel in pomen v okviru našega družbenega prostora. Posebej pozorna sem bila na to, da sem si izbrala oddaji na dan, ki ni bil nenavaden v smislu izrednih dogodkov in da oddaji v okviru enega tedna nista imeli posebnih spremljevalnih prilog. Izbrala sem si po eno oddajo televizijske hiše TV Slovenija TV Dnevnik in televizijske hiše POP TV 24ur na dan 28.02.2001. Naj zaključim s pomenljivo izjavo O'Briena in McComba: *»But the product of the media are news, not truths.«¹*

¹ »Toda produkti medijev so novice, ne resnice.« O'Brien in McComb

2. ŽANRSKA UVRSTITEV NOVIC

Beseda **žanr** (franc. genre) pomeni tip ali vrsto. Če besedo uporabljamo v literaturi, filmu ali televizijskih študijah le-ta vsebuje širok set podpomenov. Sam pomen besede kaže na to, da so literatura, filmi in televizijski programi kategorizirani in torej ne unikatni. Po Feuerjevi (1992: 113) se teorija žanra ukvarja z vprašanjem, po katerih lastnostih lahko delo uvrstimo v razred sorodnih del. Naloga teorije žanra je, da klasificira dela glede na njihove lastnosti in kasneje opravičuje njihovo klasifikacijo. McQuail (1994: 263) meni, da je žanr uporabno orodje vsakega medija, s pomočjo katerega ta konsistentno in učinkovito proizvaja medijske vsebine ter tako približa svojo proizvodnjo uporabnikovemu pričakovanju. Žanr se po McQuailu nanaša na vsako kategorijo vsebine z določeno identiteto, ki jo bolj ali manj enako prepoznajo tako izdelovalci kot uporabniki; ki se veže na funkcijo (informiranje, zabava itd.), obliko (dolžina, struktura, jezik itd.) in pomen; ki se oblikuje skozi čas glede na družbene konvencije in ohranja kulturne značilnosti kljub temu, da se tudi te spreminjajo in razvijajo znotraj okvirja prvotnega žanra. Določen žanr se drži pričakovanih struktur naracije ali sekvenc akcije, predvidenih podob in ima repertoar različnih osnovnih tem. Tolson (1996: 92) pa žanr opisuje kot spremenljivo in fleksibilno kategorijo, ki je podvržena zgodovinskim spremembam in razvoju. Breda Luthar (1992: 33) televizijski žanr razume kot »rutinizacijo načinov proizvodnje, utrjenih v določenih tipih programov, ki jih prepoznavajo tako producenti kot gledalci«. Nadalje pravi, da žanr predstavlja zvezo med producentom in občinstvom, saj oblikuje tekstualni pomen in disciplinira interpretativno aktivnost občinstva in oblikovalcev programa. Variacije različnih interpretacij gledalcev, ki interpretirajo žanr, torej potekajo znotraj meja žanrskih konvencij. »Žanr je tako del strategije za oblikovanje in kontrolo reakcij občinstva. Lahko torej govorimo o regulativni moči žanra na televiziji, njegovi moči oblikovanja in omejevanja konstrukcije pomena v tekstu in pri gledalcu,« pravi Lutharjeva (1992: 34).

Če torej povzamem, žanri niso ne fiksni in ne nespremenljivi, temveč podvrženi modifikaciji v času in prostoru. Njihov pomen lahko razumemo le znotraj socialnega konteksta, kjer so producirani in recipirani (Luthar, 1992:34). Žanri določenega zgodovinskega trenutka določajo, kako je mogoče besedilo razumeti in na kakšen način je vsak posamezni tekst

umeščen znotraj kategorij, ki so na voljo. Žanri niso omejeni na določene medije, zato lahko enake žanre zasledimo v različnih medijih. Pri tem pa se moramo zavedati, pravi McQuail (1994: 265), da objektivno ugotavljanje razlik med žanri ter komunikacijo pozornosti in razumevanja med producenti in občinstvom ni enostavno.

Novice označuje znan set pravil, ki varira skozi čas in prostor. Posameznik s pomočjo teh pravil prepozna žanr novice v nekaj trenutnih. Novice vodi en **voditelj** (ali par), ki sedi za mizo in predstavlja center studija ter hkrati zavzema največjo površino ekrana. Je posrednik med gledalcem in dogajanjem v svetu, ki ga v obliki novice sporoča gledalcu ter avtoriteta, ki ji gledalec mora zaupati, če želi dobiti najnovejše novice. Po besedah Roberta Dougalla (v Yorke, 1995: 225), ki je več kot 15 let bral novice na britanski televiziji BBC, »biti voditelj ne pomeni igrati vloge, ne pomeni biti druga oseba ali biti oblečen v kostum, biti voditelj pomeni biti on sam«. S tem voditelj novici določa vrednost in verodostojnost. Za novice je značilna **statičnost**, ki izhaja iz studija in fizične neaktivnosti voditelja. Ta hkrati daje celotnemu programu umirjenost, ki je presekana s prispevki, vendar vedno vrnjena v mirno in zbrano okolje voditelja. Voditelj nikoli ne vstane izza mize in je tako viden le od pasu navzgor. Njegov glas in obrazna mimika sta resna, s čimer voditelj dodaja pomembnosti izrečenega. Oblečila voditelja so klasična brez močnih vzorcev in vsiljivih barv ter zaokrožujejo celotno podobo voditelja.

Danes so informativne oddaje ponavadi od **20- do 60-minutne oddaje**, v katere so uvrščene novice dneva, ki vsebujejo največ novičarskih vrednot², določenih s strani urednika.

Novičarska vrednota je kriterij določanja pomembnosti novice v določenem času in prostoru in kot take niso naravne niti nevtralne oziroma ločene od ideologije. Posamezne zgodbe so v

² Galtung in Ruge v Hartley (1982: 76-79) identificirata 11 novičarskih vrednosti: **pomembnost** dogodka in vpliv na okolico, **dolžina trajanja** dogodka (enodnevni dogodek, bo prej postal novica kot dogodek, ki se razvija več tednov), **jasnost**, enostavnost in nezapletenost dogodka, **etnocentričnost** (dogodek, ki je del kulturnega okolja občinstva), **konsonanca** (uglašenost dogodka s pričakovanji, vrednotami in stališči javnosti), **nepričakovanost**, redkost dogodka, **kontinuiteta** (ko dogodek enkrat pride v novice, ima več možnosti, da bo v novice uvrščen tudi kasneje), **kompozicija**, ravnotežje (med domačimi in tujimi prispevki), **osredotočenost na elite** (dogodki, v katerih nastopajo elitne osebe ali narodi so vredni objave ne glede na tip dogodka), **negativnost** (slaba novica je dobra novica) in "**human interest story**", personalizacija (povezava dogodka z usodo posameznika ima večjo vrednost kot dogodek, ki se ga ne da personificirati). Lacey (1998: 155) k tem doda še štiri: **osnova zgodbe** (pri nekaterih dogodkih občinstvo pričakuje, da se dogajajo na določen način, kar vpliva na način prezentacije dogodka v novicah. Naprimer, pri demonstracijah se pričakuje, da je prisotno nasilje, kar bo podlaga pri izdelavi novice, četudi bo nasilje minornega pomena), **dejanski posnetki** s kraja dogodka pripomorejo k videzu avtentičnosti, **poročanje s kraja dogodka** (tako dogodek pridobi na vrednosti in objektivnosti) in **objektivnost** (izjava obeh strani).

različnih oblikah dolge od minute do dveh minut. Večina televizijskih novic vsebuje slikovno gradivo in le izjemoma so v oddajo uvrščene novice brez njega. Vse dnevnoinformativne oddaje imajo prepoznavno obliko (celostno grafično podobo), ki jih že na prvi pogled loči od sorodnih oddaj na konkurenčnih televizijskih postajah (Perovič in Šipek, 1998: 84). Poročila so predstavljena kot nevtralni posrednik 'resničnih dogodkov', ki so 'pokazani' in komentirani. Poročila poskušajo vzdrževati imidž 'okna v svet', ki temelji na domnevi, da nekje na svetu obstaja dogodek ali problem, o katerem poročila nato poročajo (Downing in drugi, 1990: 282). Breda Luthar (1992: 29) uvrsti dnevnoinformativno oddajo med **nefikcijske nanizanke**, ki jih označuje ponavljajoči se format in znan set rutin. Njihova temeljna lastnost je stabilnost in vračanje na ničelno točko ob koncu vsakega programa. Žanrske značilnosti novic so naučene skozi kulturo gledalca; kot gledalec lahko v nekaj sekundah prepoznamo žanr oddaje, ki jo spremljamo na ekranu televizijskega sprejemnika. Na ta način nam oddaja s svojo znano strukturo in ogrođjem novic ponuja stabilnost. Poleg tega nas oddaja na koncu vsakega programa vrne na ničelno točko, na kateri smo bili ob začetku gledanja programa – način vračanja varira v času in prostoru (sproščena, srečna, pozitivna zgodba, prijateljski pogovor med voditeljema, aforizem ali šala na koncu oddaje itd.). Vračanje na ničelno točko nam omogoča vrnitev iz vpletenosti v negativne dogodke v stabilno vsakdanjost posameznika.

Nichols (v Butler 1994: 69-73) določa oblike reprezentacije nefikcijskega teksta. Novice, kot eden izmed nefikcijskih tekstov, uporabljajo glede na potrebo, izmenično tri načine reprezentacije realnosti. Reprezentacija dogodka vpliva na gledalčevo percepcijo dogodka. Opisovalno ali **retorično oblikovanje** novic je vidno v selekciji dogodkov in njihovem organiziranju v obliko, ki je primerna za predstavitev gledalcem. Ob tem različni reporterji različno selekcionirajo in interpretirajo dogodke. Značilnost tega načina predstavitve novic je tudi direkten nagovor voditelja novic gledalcem pred ekranom, medtem ko reporterji na terenu nagovarjajo zgolj voditelja novic in ne gledalcev. Večina novic uporablja opisovalno obliko, tako je ob vsakem dogodku izpostavljen dokaz, ki podpre novinarjevo interpretacijo. Ta dogodek pa je vedno urejen v neko obliko konflikta – lahko gre za državo proti državi, posameznika proti instituciji, policijo proti kriminalcu itd. Osnovna logika večine novic je dokazovanje, ki utemeljuje svet kot serijo konfliktov. V večini novic so konflikti skrčeni v konflikt proti določenemu posamezniku, ne glede na to, kako abstraktna ali splošna je tema

(personalizacija zgodbe) (Butler, 1994: 77). S takim oblikovanjem novice gledalec stopi na eno ali drugo stran v konfliktu, čuti se osebno vpletenega in tako dogodek močneje doživlja. **Interaktivno oblikovanje** novic je vidno v mešanju realnega in televizijskega sveta, kar se kaže na eni strani v prihodu gostov v televizijski studio, kjer podajo svoje mnenje ali odhod novinarja v realni svet, kjer pridobi izjavo gosta. Od opisovalne oblike se razlikuje po indirektnem nagovoru gledalca, saj gost zunaj ali znotraj studija nagovarja novinarja in ne neposredno gledalca. S tem novinar pridobi na avtoriteti, novica pa s pomočjo gosta v studiju na strokovnosti, verodostojnosti in utemeljenosti. **Opazovalno oblikovanje** novic predpostavlja skoraj nevidno vlogo novinarja in kamero, ki zgolj opazuje. Kamera postane oko gledalca, novinar pa dogodka ne komentira. Kljub temu je z izbiro pogleda kamere mogoča manipulacija gledalca, še posebej, če je dogodek preobširen, da bi ga kamera lahko zajela v enem posnetku. Tako kameraman usmerja pogled kamere na posamezne aspekte dogodka, s čimer jim daje pomen in pomembnost. Delov dogodka, ki so po kamermanovi subjektivni presoji nepomembni, kameraman ne posname, s čimer jih skrije pred gledalčevimi očmi. Gledalci si ustvarijo mnenje o dogodku na podlagi tega, kar jim kameraman s kamero pokaže, s čimer nekaterim aspektom dogodka doda pomembnost in jo drugim odvzame. Gledalci si tako ustvarijo mnenje o dogodku na podlagi subjektivnega prikaza le-tega. Kar vidi gledalec je torej specifična interpretacija dogodka.

2.1. DRAMATURGIJA INFORMATIVNE ODDAJE

Informativne oddaje so zasnovane tako, da zadržujejo zadostno gledalčevo pozornost in jih s pomočjo veznega teksta med novicami pripeljejo od dramatičnega začetka do katarzičnega konca. Perovič in Šipek (1998: 83) ugotavljata, da informativne oddaje zavzemajo zgolj manjši del časa v programskih shemah televizij, vendar pa je njihov položaj v programski shemi znak, da se začenja čas, ko je pred televizijskimi sprejemniki največ gledalcev. Uredniki različnih informativnih oddaj se trudijo privabiti h gledanju kar največje število potencialnih gledalcev, zato morajo biti informacije posredovane na všečen in zanimiv način. Vendar velja, da pravil ni. Uredniki se odločajo v soglasju s konceptom in podobo lastne televizijske postaje in oddaje.

Tako Perovič in Šipek (1998: 89-90) razlagata, da je za informativne oddaje značilno, da jih uvede **napovednik** ('headline'), ki se pri nekaterih oddajah nahaja pred špico oddaje, pri drugih pa takoj za špico oddaje. V napovedniku so napovedi glavnih tem poročil, ki bodo objavljena v oddaji. Napovednik je kratek izbor najpomembnejših novic in je vabilo h gledanju oddaje in hkrati obljuba gledalcem. Napovedniki varirajo v dolžini in poglobljenosti glede na oddajo, v pomoč pa so jim 'vmesni napovedniki', ki se nahajajo med samo oddajo. Njihov namen je zadržati pozornost gledalca z napovedjo novih in zanimivih prispevkov v nadaljevanju. Celotna poročila so narejena tako, da pritegnejo pozornost čim več gledalcev in iz njih izvabijo čim več zanimanja, napovedniki pa ves čas obljublajo realne, avtentične in predvsem ažurne novice. Glasna in dramatična glasba v **začetni sekvenci** ('špici') je glasovni znak, ki zahteva gledalčevo pozornost, ker konotira pomembnost programa in dramatičnost novic. Bralec novic naslavlja gledalca s 'ti', ki se kaže v obliki začetnega pozdrava 'dober večer', s čimer bralec novic gledalca osebno vplete v novice, tako da gledalec zavzame pozicijo subjekta – pozicijo, kjer je v vlogi naslovljenca novičarskega diskurza (Bignell, 1997: 128-129) (V oddaji 24ur nas voditelja tako pozdravita z »Dober večer« in »Pozdravljeni«, v oddaji TV Dnevnik pa nas voditelj sploh ne pozdravi, temveč takoj začne s prvo novico na sporedu). Po napovedniku in špici sledi informativna oddaja in prve novice. Te se ukvarjajo z glavnimi, ključnimi dogodki dneva. Nato si prispevki sledijo v razgibanem tempu. Ta odraža tekmovalno naravo televizije, ki se trudi pritegniti in zadržati pozornost

množičnega občinstva in zato posnema hitro menjavanje reklamnih sporočil, ki so ponavadi dolge do 30 sekund (Downing in drugi, 1990: 290). **Tempo** se lahko uravnava tudi s pomočjo **dveh voditeljev** namesto enega, ob čemer dva voditelja pomenita hitrejši tempo in zmanjšanje statičnosti novic. »Vodenje novic v paru omogoča lažji prehod od 'trdih novic'³, ki zahtevajo objektivirano in nevtralno avtoritativno prezentacijo superprofesionalca, k mehkim novicam in manj pomembnim dogodkom,« (Luthar, 1998: 30). Ob prehodu od enega k drugemu voditelju se lahko tako na naraven in nevsiljiv način izpelje prehod od trde k mehki novici ali od v kamero prebranega prispevka h kakšenemu drugemu prispevku. Tako se daljše novice s slikovnim materialom izmenjujejo s krajšimi novicami, prebranimi novicami in drugimi studijskimi prispevki (Schlesinger, 1978: 104). Zadnji del oddaje zasedejo poročila z lahko razvedrilno vsebino, novice o dogodkih v kulturi, družabnem življenju itd. Nekatere informativne oddaje vključujejo tudi vreme in šport, medtem ko druge objavljajo novice iz teh dveh področij izven uradnega dela oddaje.

³ Butler (1994: 78-79) deli novice na trde (hard news) in mehke (soft news). Vsebina trdih novic zadeva državne in meddržavne odnose, politične institucije itd. V ospredju so relevantni podatki in preverjena dejstva, zgodbe niso personalizirane, novinar pa poskuša predstaviti pogleda obeh strani v konfliktu in apelira na gledalčev razum. Vsebina mehkih novic so dogodki, kot so škandali, umori, govornice, požari, nesreče, lepotna tekmovanja, znane osebnosti, nenavadni hobiji, »human interest« zgodbe, vreme in šport. Podane so na način personalizirane zgodbe z visoko emocionalno vpletenostjo gledalca, novinar pa pogosto uporablja čustvene, vzvišene besede in pleonazme. Po Langerju (1998: 30) se mehke novice (sam jih imenuje 'the other news') konsistentno nanašajo na 'vsakdanjost', ki je definirana z vsakodnevnim dogajanjem v življenju, kar nas spomni na to, da imamo vsi bolj ali manj enake pogoje eksistence. Mehke novice predstavljajo kontrast trdim novicam - medtem ko trde novice poročajo o mnenju in dejanjih mogočnih, mehke novice govorijo o vsakdanjih dogodkih, s čimer dobimo pomembno mesto v razvoju dogodkov kljub naši vsakdanjosti. Langer (v Dahlgren in Sparks, 1992: 117) poudarja razliko med trdimi in mehkiimi novicami glede na proces identifikacije gledalca. Za razliko od trdih novic so možnosti za identifikacijo gledalca v mehkih novicah mnoge.

2.1.1. NOVICE KOT DRAMA, SITCOM IN TALK SHOW

»Televizijske novice se spreminjajo v obliko zabavnega programa, ki k sebi privablja gledalce na račun poglobljenih, popolnih in točnih poročil,« pravita Altheide in Snow (1979: 75) v knjigi Media Logic.

Formata obeh obravnavanih informativnih oddaj se v podrobnostih sicer razlikujeta med sabo, vendar večjih odstopanj od pravil, navedenih v prejšnjem poglavju, ni. Kljub temu je v slovenskem prostoru ločnica med javno in komercialno televizijo očitnejša kot na primer v ZDA, kjer med seboj tekmuje več komercialnih televizij. Tempo TV Dnevnika je bolj umirjen, vendar je tudi ta, ob izgubi monopola na področju televizijskega novinarstva, moral omehčati svoj stil in do določene mere tudi vsebino, voditelji skušajo biti duhovitejši, njihova vabila k ponovnem srečanju jutri pa pristrčnejša in pristnejša. Po primerjavi časa namenjenega samim novičarskim prispevkom v oddaji je razvidno, da obe oddaji namenjata približno enako količino časa v oddaji novicam (TV Dnevnik nameni 57,5%, 24ur pa 57,2% svojega časa). Prav tako imata obe oddaji približno enako časa trajajoče prispevke (pri TV Dnevniku je povprečna dolžina prispevka 94 sekund, pri 24ur pa 91 sekund). Vrstni red novic v oddaji je odvisen od prioritete posameznih novic. Po Laceyju (1998: 157) je v večini oddaj na sporedu najprej politika in ekonomija, nadaljuje pa se z domačimi zadevami. Zunanje novice so prve le, kadar gre za večjo katastrofo. Šport je ponavadi na koncu poročil. Zadnja zgodba je običajno lahkotnejša in prijetna, tako da po seriji neprijetnih in negativnih zgodb gledalci končajo gledanje z nasmehom na obrazu in pozitivnim občutkom. Kategorizacija novic v kategorije kot so 'domača politika', 'zunanja politika', 'gospodarstvo', 'kultura', itd. je del sredstev, ki ustvarjajo vtis verodostojnosti in odgovorne avtoritete. S pomočjo kategorizacije novic novinar umešča dogodke v posamezno kategorijo zgodbe o 'dvodimenzionalnih konfliktih' – novinar mora le prilagoditi novo situacijo starim definicijam: ljudje in dogodki so umeščeni v obstoječe kategorije, delovanje sveta in njegova realnost pa se zreducira na formulo (Luthar, 1998: 17-18).

Slovenske informativne oddaje odstopajo, ko gre za domače/tuje novice in njihov položaj v oddaji. Tako so tuje novice na sporedu pred domačimi, kar lahko pojasnimo z majhnostjo našega prostora in s tem potrebo po informacijski odprtosti, saj so vse pomembne tuje novice

pomembnejše od pomembnih domačih. Tako oddaja 24ur kot oddaja TV Dnevnik imata razdeljeno strukturo oddaje na prvi in drugi del, pri čemer v prvem delu nastopajo zgolj tuje novice, v drugem pa tako tuje kot domače novice. Morebitno poročanje v živo je ponavadi dodano proti koncu dnevnoinformativnega programa, ker je poročanje v živo najbolj fleksibilno pri razširjanju oziroma krčenju prispevka. Ta lastnost pa je potrebna, kadar obstaja nevarnost, da bo program presegel določeni čas oziroma, da bo prekratek. Reporterji pogosto označijo določen del v prispevku, kjer se prispevek lahko konča prej ter kljub temu konec izgleda naravno. Tako ima producent možnost zavrteti daljšo ali krajšo različico prispevka glede na trenutne potrebe (Boyd, 1994: 135). Konec informativne oddaje TV Dnevnik je označen z napisanimi imeni urejevalca oddaje, realizatorja in urednika DIP. Šport in vreme kot prispevka sta ločena od oddaje in dodana programu po uradnem koncu oddaje TV Dnevnik. Konec informativne oddaje 24ur je označen z napisanimi imeni urednika oddaje, realizatorke, namestnika direktorja, direktorja in izvršitelja produkcije (POP TV). V spodnjem levem kotu je povabilo k poslušanju 24ur radijskih novic Radia Vrhnika na 90,6 MHz. Šport kot prispevek je del oddaje, vreme kot prispevek pa je postavljeno izven uradnega dela oddaje.

Tabela 2.1: Dramaturgija informativne oddaje TV Dnevnik televizije Slovenija

začetek in konec	številka prispevka	naziv prispevka	vsebina prispevka, glavno sporočilo
18.59 – 18.59.43		ura	točen čas
		oglas	
19.00 – 19.05		Danes - headline	pregled najpomembnejših tem, ki sledijo v TV Dnevniku
19.25 – 19.29		vreme	
19.29 – 19.29.39		ura	točen čas
		oglas	
19.30 – 20.00		TV Dnevnik	
		špica	
	1.		Višjegrajska vrh – konflikt med Madžarsko ter Češko in Slovaško
	2.		Škandal v ameriški administraciji – kongres toži podpredsednika
	3.		Izjava srbskega premiera Džindića o iskanju generala

			Mladića
	4.		Italijanska obalna straža zajela begunce iz Šri Lanke
	5.		Palestinsko-izraelski konflikt
	6.		zadnji del muslimanskega romanja v Meko
		preseki oddaje z logotipom	
	7.		afera Rdeči križ
	8.		Lipica - problem pridobitve statusa pooblaščenice organizacije
	9.		Carine na uvoz svinjskega mesa – s strani mesnopredelovalnih podjetij
	10.		Carine na uvoz svinjskega mesa – s strani svinjerejcev
	11.		Novi zakon o delovnih razmerjih v luči zaposlovanja žensk
	12.		afera na OI v Salt Lake Cityju
		oglas	
		šport	
		oglas	
		hitra ponovitev vremena	

Tabela 2.2: Dramaturgija informativne oddaje 24ur televizije POP TV

časovni termin	številka prispevka	naziv prispevka	vsebina prispevka, glavno sporočilo
19.14 – 19.15		headline	hiter pregled najpomembnejših tem v oddaji
		špica	
19.15 – 20.00		24ur	
	1.		Kongres toži Belo hišo
	2.		Višjegrajska vrh – konflikt med Madžarsko ter Češko in Slovaško
	3.		Palestinsko-izraelski konflikt
	4.		Iskanje trupla novinarja Pearla v Pakistanu
	5.		Izjava srbskega premiera Džindića o izročitvi generala Mladića
	6.		Vprašanje umetne oploditve v Veliki Britaniji zaradi rešitve

			bolnega otroka
		vmesni headline "v nadaljevanju"	napoved prispevkov o aferi Rdeči križ in Lipicancih
	7.		afera Rdeči križ
	8.		Zbor Rejcev lipicancev
	9.		Nov patent gradnje predorov
	10.		gradnja 18 novih potresnih opazovalnic
		vmesni headline "v nadaljevanju"	napoved prispevkov o stiski stanovalcev v Velenju, zmagovalkah Eme in Vizite "5 pred 8"
	11.		stanovanjska stiska stanovalcev samskega doma v Velenju
	12.		Svetovne hotelske verige v Ljubljani
	13.		prometne nesreče
	14.		umrl Chuck Jones
	15.	Ime tedna	Intervju s Sestrami, zmagovalkami Eme
	16.		shod Komunistične partije Slovenije
	17.		Kitajski frizer strigel pod vodo
	18.	šport	
		oglas	
		vreme	
		oglas	
		Vizita - consumer journalism	transplantacija

Struktura informativne oddaje TV Dnevnik je razdeljena na dva dela (glej tabelo 2.1). V prvem delu so zgolj tuje novice, ta je od drugega ločen z 2-sekundnim logotipom oddaje. V drugem delu so predvsem domače novice. Informativna oddaja TV Dnevnik Televizije Slovenija traja 30 minut in vsebuje 12 prispevkov. Oddaja je enkrat presekana z logotipom oddaje ter dvema blokoma oglasov. Čas trajanja vseh prispevkov skupaj, pri čemer sem iz merjenja izločila šport in vreme, je 17 minut in 15 sekund. Za novice je torej v času Dnevnika namenjeno 57,5% časa, ostalo (42,5%) pa zavzamejo: začetna sekvenca, vizualni presek oddaje, oglasi⁴, šport in vreme. Povprečna dolžina prispevka v TV Dnevniku je torej

⁴ Oglasi so pomemben dejavnik v financiranju oddaj POP TV kot komercialne televizije in TV Slovenija, ki se financira delno iz naročnine in delno z oddajanjem oglasnega prostora. Oglasni bloki v oddaji TV Dnevnik so pogostejši (trije oglasni bloki s po dvema do tremi oglasi) vendar krajši, medtem ko so v oddaji 24ur redkejši (dva oglasna bloka s po sedmimi oglasi) vendar daljši.

94 sekund oziroma 1 minuta in 34 sekund. **Struktura informativne oddaje 24ur** je razdeljena na dva osnovna dela (glej tabelo 2.2). V prvem delu so zgolj tuje novice, ta je od drugega dela ločen z vmesnim napovednikom "v nadaljevanju". V drugem delu so predvsem domače novice, le-ta pa vsebuje še en vmesni napovednik. Ker oddaja gradi na napetosti in zanimivih novicah, vmesni napovednik služi kot trenutek, ko se gledalec oddahne in pripravi na nov sveženj novic. Informativna oddaja 24ur traja 45 minut in vsebuje 17 prispevkov in šport. Oddaja je dvakrat prekinjena z vmesnim napovednikom "v nadaljevanju" in dvema blokoma oglasov. Zaradi primerljivosti rezultatov sem iz merjenja izločila šport (kljub temu, da je šport na POPTV pozicioniran znotraj oddaje 24ur), vreme in Vizito. Čas trajanja vseh novičarskih prispevkov skupaj je 25 minut in 45 sekund. Za novice je torej v času oddaje 24ur namenjeno 57,2% časa, ostalo (42,8%) pa zavzamejo: vmesna napovednika, šport, oglasi, vreme in Vizita. Povprečna dolžina prispevka v oddaji 24ur je torej 91 sekund oziroma 1 minuta in 31 sekund. »Oblika dostave novice postaja bolj pomembna od vsebine,« trdita Altheide in Snow (1979: 76-77). Po njunem mnenju uredniki, ob želji pridobiti kar največ občinstva menijo, da je le-to nevedno, nezainteresirano za detajle in celo nezmožno slediti kompleksnim situacijam, ki niso podane na najbolj preprost način. Zgoščene novice zato odnašajo gledalca v hitrem tempu od ene zgodbe do druge – posamezne novice so opremljene s kratkimi duhovitimi komentarji voditelja, nekaj zabavne glasbe, barvitimi barvami in oglasi, ki zavzamejo skoraj tretjino polurne oddaje novic. »Vsa ta sofisticirana ikonografska manipulacija televizijskega prostora je povezana z vzpostavljanjem in vzdrževanjem vtisa avtoritete, transparentne realnosti in kredibilnosti,« (Luthar, 1998: 19). Informacije morajo biti posredovane na všečen in zanimiv način. Njihova prezentacija od ustvarjalcev zahteva obvladovanje konceptov, strategij in tehnik, ki so sicer domena razvedrilnih oddaj ali kot pravita Altheide in Snow (1979: 55-56):

»Vsak program se začne z velikimi resnimi zgodbami dneva državne ali mednarodne politike. Potem se premakne k bolj senzacionalnim dogodkom – kriminal, nesreče in naravne katastrofe, kjer fotoreporterstvo navduši gledalca. Po hitrem poročilu o žalostnem stanju ekonomije se program konča s humorjem ali zgodbo v »human interest« stilu. Gledalec je pravkar videl dramo, situacijsko komedijo in talk show, vse v enem.«

2.1.2. VODITELJ INFORMATIVNE ODDAJE – OBIČAJEN ČLOVEK IN SUPERPROFESIONALEC

»*That's the way it is.*« (Walter Cronkite)

Voditelji televizijskih novic so znanci iz televizijskega ekrana, vsevedneži in avtoritete, ki poskrbijo, da se na koncu vrnemo v varno zavetje svoje dnevne sobe. So zagotovilo, da ima kljub grozotam, nesrečam, katastrofam in nestabilnosti vsaj nekdo nadzor nad dogajanjem ter da gre življenje naprej vsaj do naslednjih novic. Voditelj novic mora znati združiti resnost situacije in spontanost svojega nastopa, vtis avtoritete in pristnosti hkrati. »Vizualna podoba je najpomembnejše sredstvo, ki ustvarja vtis kompetence televizijskih osebnosti, verodostojnosti, faktualnosti, objektivnosti izjav in posredniške vloge na televiziji,« (Luthar, 1998: 24). »Dober voditelj je dober igralec, ki te zna s privzdignjeno obrvjo ali naštudirano resnobnostjo prepričati, da gledaš 'tisto pravo' – zavzetega, resnega novinarja,« (Postman, Powers v Nahtigal, 2001: 36). Voditelj z neverbalnimi kodi izkazuje svojo avtoriteto, za gledalce ustvarja navidezne povezave med novicami, da ti lažje osmislijo kolaž prostora, časa in 'junakov' televizijskih novic. Voditelj je pooblaščen, da govori v imenu sodelavcev in celotne organizacije, ko gledalce na začetku pozdravi in se na koncu od njih poslovijo, kot tudi v imenu javnosti, ko zastavlja vprašanja gostom in novinarjem na terenu. Voditelj je predvsem posrednik dogodkov, »ki se z nami pogovarja, obenem pa vzpostavlja povezavo med tv organizacijo, njenimi reporterji na terenu in osebnostim, o katerih govori v novicah,« (Luthar, 1998: 20).

Beseda 'anchorman', ki označuje voditelja, izvira iz ZDA v času znanega voditelja novic Walterja Cronkita, veterana CBS novic. Beseda nakazuje, da je voditelj sidro, sidrišče celotne oddaje, osrednja točka in stičišče vseh poti, kamor se vsi vračajo in ki določa kam in kako naprej. Voditelj daje in odvzema besedo gostom v studiju, novinarjem in reporterjem, ki poročajo v živo ali v prispevkih ter akterjem v novicah. Vse dogodke in novice poveže v enotno in tekočo oddajo ter gledalce vodi od Bele hiše preko nemirov v Izraelu vse do transvestitov. V Veliki Britaniji je pogosteje v uporabi izraz »newsreader«, bralec novic, ki

kaže na to, da se stil prezentacije novic razlikuje na obeh straneh Atlantika (Boyd, 1994: 139). Ta dva stila prezentacije novic 'merita svoje moči' po vsem svetu.

Za oddajo je zelo pomembna prava izbira voditelja, ki s svojim stilom, tempom in načinom govora, vedenja in oblačenja zaznamuje oddajo. Tudi Perovič in Šipek (1998: 96) navajata dva tipa voditeljev oddaj; za prvi tip so značilni voditelji, ki so zmeraj izrazito **resni, nikoli avtorski ali čustveni** in so predvsem bralci napovedi in vesti. Vsa pozornost je usmerjena iz voditeljev na vesti same. Voditeljeva dejavnost je zmanjšana na samo dejanje branja, zato gledalcem ne podajajo svoje interpretacije novice, ki jo berejo. Britanski voditelji so značilni za ta tip voditelja novic. Za drugi tip pa so značilni voditelji, ki niso samo bralci vesti, ampak jih tudi interpretirajo. Ti pri podajanju vesti dajejo tudi del svoje osebnosti in čustev. So t.i. 'anchormani'. Ti so značilni predvsem za ameriški tip novic, kjer ima 'anchorman' moč in avtoriteto v kombinaciji z **izkušnjami, osebnostjo in karizmo**. 'Anchorman' je tip voditelja novic, ki preraste svojo vlogo in postane znana medijska osebnost, katere mnenje je cenjeno in upoštevano tudi zunaj medijskega prostora novic. Lutharjeva (1998: 19) ugotavlja, da je osebnost voditelja »vir avtentičnosti in tisti-a, ki zagotavlja kredibilnost novic«.

Sporočila o statusu komunikatorja posreduje tudi okolje, v katerem se komunikacija dogaja. Tako tudi **studio**, iz katerega gledalce vsak dan nagovori voditelj, pripomore k ustvarjanju njegove avtoritete. »Studio dnevnih novic je dizajniran tako, da izgleda kot komandni center, ki vzbuja avtoriteto in ustvarja vtis, da smo vključeni v vse, kar se dogaja,« (Ewen v Luthar, 1992: 36). Studio voditelju pomaga ustvarjati vtis človeka, ki ima vse pod nadzorom – učinkoviti so predvsem studiji, v katerih je za voditeljem kaotično delovno okolje. Tako osebe v ozadju, delujoči računalniki na delovno razmetanih mizah pomagajo signalizirati pomembnost osebe v središču, voditelja, ki ima pod nadzorom tako osebje kot novice (Postman, Powers v Nahtigal, 2001: 36). Nekatere televizijske postaje imajo enega voditelja novic, druge dva, večina pa je v svoji zgodovini poskusila oba pristopa. Dva voditelja pomenita večjo aktivnost in dinamičnost oddaje. Uvedba drugega voditelja prinese tudi tehnične zaplete in pogosto popolno prenovu studia z namenom pridobitve dodatnega prostora za drugo kamero. Potrebno je usklajevanje luči in ozadja, da se doseže določena kontinuiteta, kadar sta voditelja prikazana vsak posebej v ločenih posnetkih in skupaj v enem posnetku (Yorke, 1995: 228). Voditelja, ki sta v paru, si lahko izmenjujeta stavke, ki so blizu vsakdanjemu klepetu, če je voditelj sam, pa lahko ustvari vtis, kot da kramlja s svojimi

gledalci. Voditeljski par lažje spreminja svojo vlogo – na koncu novic se s spremembo diskurza prelevita iz vloge profesionalca in avtoritativne vsevedne figure v vlogo prijaznega človeka.

Voditelj TV Dnevnika: *»Oglejte si tudi šport, prijeten večer in na svidenje.«*

Voditelj 24ur: *»In že je čas za šport in pa Gašperja Bolharja. Pozdravljen.«*

Gašper: *»Lep pozdrav.«*

Kramljanje naj bi bilo ena najbolj prepoznavnih lastnosti sodobnih novic (glej Luthar, 1998), ki morajo poleg informiranja gledalcem nuditi tudi razvedrilo. Ker je kramljanje pojav sproščene medosebne komunikacije, gledalcem nudi tudi dodatno zagotovilo voditeljeve pristnosti. Voditelj tako občinstvu z obrazno mimiko in glasom signalizira, kakšna zgodba je na vrsti (tragična, humorna,...) in kakšen kod potrebuje gledalec za ideološko pravilno kodiranje. Za kredibilnost voditelja poskrbi tudi tekoča **govorica**, nizkega glasu, razgibana, umirjenega tempa in brez naglasnih posebnosti. Pri branju novic je pomembna izbira hitrosti, dihanje, naglaševanje besed in nihanje glasu. Prava hitrost branja novic je tista, ki je udobna za bralca, razločna za poslušalca in tista, ki je primerna stilu programa ali televizijske postaje (Boyd, 1994: 156). V oddaji le voditelj in reporter govorita naravnost v kamero oziroma vzpostavljata **očesni kontakt** z gledalcem. Na eni strani to doprinese k večji zbranosti gosta v oddaji, ki tako govori z voditeljem namesto s kamero, na drugi strani pa povečuje avtoritativnost novinarja in videz, da novinar govori za in v imenu gledalca (Downing in drugi, 1990: 290).

Slika 2.1:

Slika 2.2:

Oddaja 24ur vodi voditeljski par (moški in ženska, glej sliko 2.1), ki se izmenjujeta pri podajanju novic gledalcem ter hkrati na koncu oddaje prijetno kramljata z voditeljem športnih prispevkov. Celotna zasnova oddaje 24ur dopušča bolj čustveno in lahkotno podajanje mehkih novic, kljub temu pa voditeljski par še vedno ostaja klasično nevtralen ob podajanju trdih novic. Voditelja pri mehkih novicah poudarjata njihov čustven naboj, ob trdih novicah pa njihovo resnost in usodnost. Voditeljski par gledalca spretno vodi od novice do novice in ga usmerja z neverbalnimi kodi - mimika obraza, dramatizacija glasu, jezikovni kodi, grafični kodi, scenografija, itd. Oddaja TV Dnevnik (glej sliko 2.2) daje prednost bolj nečustvenemu in resnemu voditelju, ki pozornost gledalca skoraj popolnoma usmerja zgolj na novice, ki jih posreduje. Voditelj TV Dnevnika je vzpostavljen kot verodostojna in zaupanja vredna osebnost, ki lahko v našem imenu interpretira svet. Kljub temu tudi voditelj TV Dnevnika na koncu oddaje kramlja s svojimi gledalci in jih prijazno vabi, naj nadaljujejo z gledanjem športnih prispevkov. Novice imitirajo in ustvarjajo neposrednost, transparentnost, ažurnost in objektiviziran pogled na realnost z interakcijo besedila, studijskim kramljanjem med voditelji ali voditelja z zamišljenimi gledalci, grafično vizualizacijo dogodka in grafičnim ubesedovanjem novice (Luthar, 1998: 17). Menim, da sta razloga za pomanjkanje 'zahodnega tipa' voditeljev v slovenskem prostoru majhnost slovenskega kulturnega prostora, zaradi česar se voditelj novic ne more razviti v medijsko osebnost, katere mnenje bi bilo relevantno tudi zunaj informativne oddaje.

2.1.3. ŠPICA KOT 'BRAND IMAGE' INFORMATIVNE ODDAJE

»Analiza špice je običajno učinkovit vir informacij o ciljih in vrednotah institucije,« pravi Lacey (1998: 150). Program novičarske oddaje je nadvse pikolovsko in natančno planiran ker deluje v okviru zelo ozkih časovnih omejitev. V okviru tega obstaja konflikt med konotacijo neposrednosti na eni strani ter točnosti in avtoritete na drugi strani (Bignell, 1997: 116). Špica na začetku informativne oddaje vzpostavlja mitični status novic kot pomembnih in avtoritativnih, hkrati pa daje vsaki informativni oddaji prepoznavno podobo ('brand image'), ki jo diferencira od konkurentov, zato je špica najbolj natančno in premišljeno narejen del programa. Ponavadi vključuje značilno glasbo, sofisticirano računalniško grafiko in natančno montažo mirujočih in premikajočih se posnetkov (Boyd, 1994: 124). Špica je po svojih funkcijah zelo podobna oglasnim sporočilom – »razlikovanje podobnih izdelkov in zagotavljanje konsistentne identitete izdelka,« (Bignell, 1997: 118).

Začetna sekvenca ali 'špica' informativne oddaje **TV Dnevnik** Televizije Slovenija traja 14 sekund. Je povsem računalniško narejena – na pretežno modri in nedoločljivi podlagi z občasnimi svetlimi oblaki se odštevajo številke od 365, 24 in 7 navzdol, vsak začetek odštevanja v dveh sekundah preleti ekran in se izgubi v ozadju. Številke konotirajo minevanje dni v letu, ur v dnevu in dni v tednu, torej nenehno dogajanje, ažurnost in aktivnost oddaje. Medtem se slika v ozadju razširi na določljivo modro silhueto Zemlje in satelit preleti ekran. Modra barva, ki spremlja celotno 'špico' oddaje daje videz hladne, preračunljive racionalnosti in profesionalnosti. V naslednjem kadru se vsak na svoji strani ekrana izrišeta dve silhueti Zemlje, ki se vsaka vrti v svojo smer, prečno po sredini ekrana se izrišejo številke, ki gredo levo od sredine v minus in desno v plus. Na spodnjem robu ekrana se zariše vrsta ur, ki vsaka kaže svoj čas, s čimer se oddaji doda občutek aktualnosti in točnosti. Novice so navsezadnje posnete v živo. Na koncu se prikaže fantek s piščalko, simbol Televizije Slovenija in zlat napis TV DNEVNIK z internetnim naslovom (glej sliko 2.3). Ekran še enkrat preleti satelit. Celotno 'špico' spremljajo zmagoslavne fanfare, ki jih zmoti le slišen prelet satelita. Nenehno pojavljanje Zemlje konotira novice iz celega sveta, kar še posebej podkrepi dvakratni prelet satelita, kot najmodernejšega dosežka na področju

hitrega zbiranja novic iz vsega sveta. Zvok satelita je tudi edini, ki zmoti zmagoslavne fanfare, zato ga moramo opaziti.

Vmesni premor, ki je v oddaji med tujim in domačim delom novic, traja 3 sekunde in je enak zadnjemu delu uvodne 'špice'.

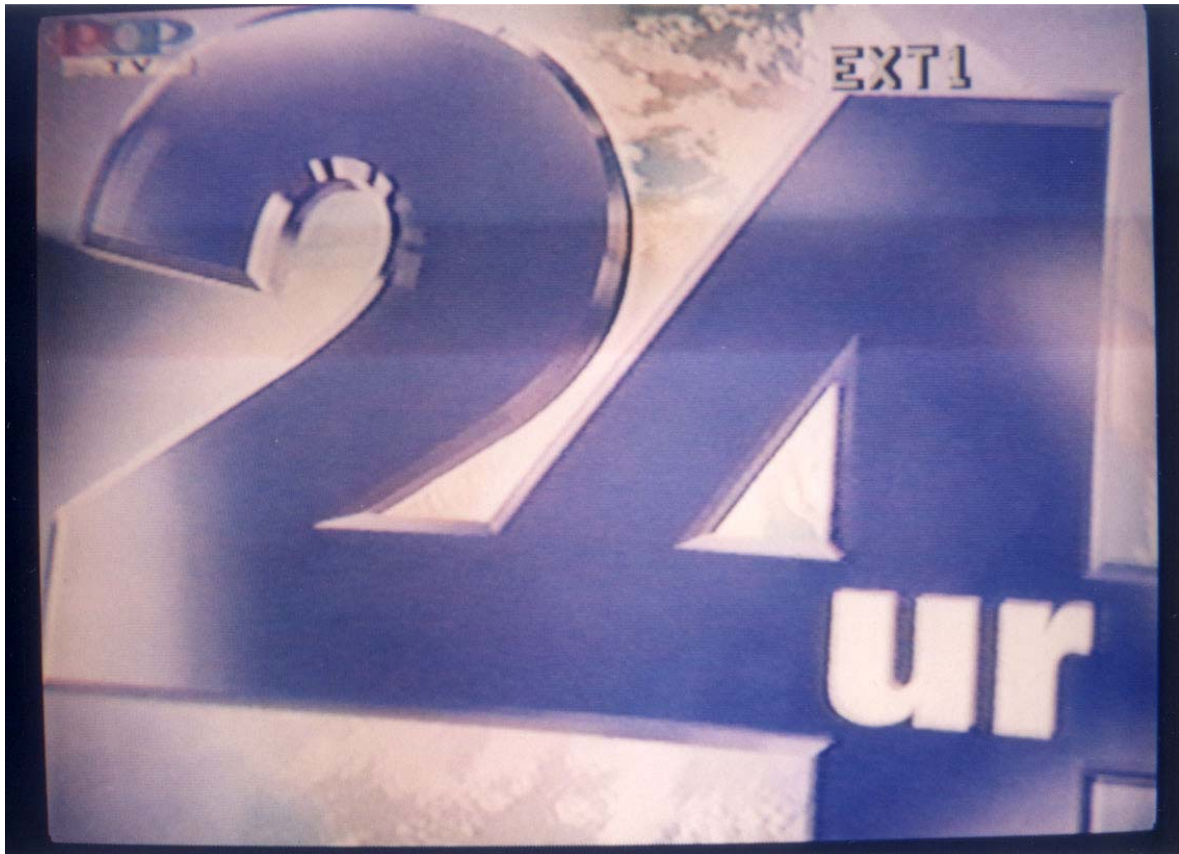
Slika 2.3:

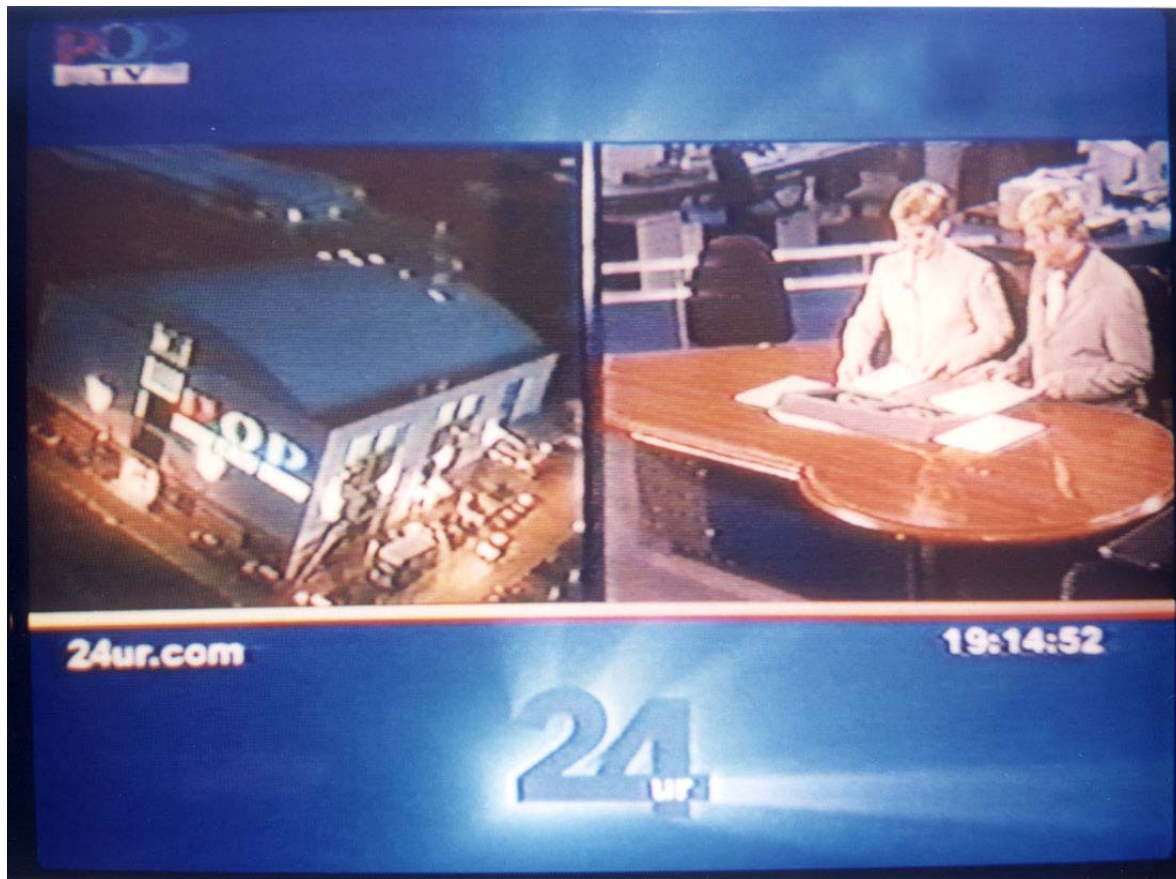
'Špica' informativne oddaje **24ur** televizije POPTV traja 16 sekund. Tudi ta je računalniško narejena zbirka kadrov z nekaterimi realnimi vložki. Prvi kader prikazuje logotip oddaje 24ur – zlato napisana številka 24, ki nosi besedo 'ur', iz ozadja se blešči močna svetloba (glej sliko 2.4). Ta predstavlja umeščenost oddaje v središče pozornosti, kot zvezdo med oddajami. Ozadje predstavlja živobarvna kroglja Zemlje, lebdeče v vesolju, ki je ponovno konotacija novic iz celega sveta («globalna pokritost novic» (Bignell, 1997: 117)). Naslednji kader razdeli zgornji del ekrana na dva dela: v levem je hiša POPTV ponoči, na desnem voditelja v studiju (glej sliko 2.5). Hiša POPTV je umeščena v noč zaradi večje vidnosti bleščečega napisa POPTV na strehi, predstavlja zbirališče novic in njeno večno dejavnost, ki poteka dan

in noč. Oba realna posnetka sta posneta iz zelo visokega kota s čimer poudarjata dramo in napetost. Spodnji del ekrana zavzema logotip 24ur z močno svetlobo iz ozadja, prikaže se internetna stran oddaje in točen čas za poudarek aktualnosti. Vse je na modrem ozadju. 'Špico' spremljajo fanfare, ki z naraščajočo glasnostjo zaključijo zmagovito. Najbolj očitna posebnost te špice so izredno žive in močne barve. Tudi tu je uporabljena modra barva, vendar ta ni hladna in preračunljiva pač pa impresivna in permanentna. Uvodna sekvenca vmesnih napovednikov traja 4 sekunde in je preoblikovan prvi del 'špice'. V ozadju je živobarvna krogla Zemlje, prečno po sredini pa trak z napisom "v nadaljevanju", ki se spremeni v 24ur, ki z močno svetlobo iz ozadja preleti ekran. Glasba je enaka zmagoslavnim fanfaram s konca 'špice'.

Slika 2.4:

Slika 2.5:

Medtem ko 'špica' informativne oddaje 24ur impresionira z močnimi in živimi barvami, se 'špica' informativne oddaje TV Dnevnik zadovolji s hladno modrino. Prva je s kričečimi barvami naravnana populistično, z njimi želi ugajati ljudem, saj žive barve pomenijo zabavnost, aktivnost in kratkočasnost, medtem ko druga s hladnimi modrimi odtenki poudarja jasno racionalnost, neodvisnost, resnost in statično zanesljivost. Obe namigujeta na globalnost svojih novic, njihovo ažurnost in pojavnost v medmrežju, kot enem od faktorjev modernosti, tehnološke naprednosti in dovršenosti »Obe začetni sekvenci dveh informativnih oddaj gradita podobne mitične pomene, vendar skozi konotacijo različnih skupin znakov,« (Bignell, 1997: 118). Ob 'branju' teh znakov moramo upoštevati, da so »miti, ki so generirani v kulturi, spremenljivi skozi čas in odvisni od konteksta,« (Bignell, 1997: 23). Barthes (v Bignell, 1997: 22) označuje z izrazom 'mit' stvari, ki jih uporabljamo kot znake za komuniciranje socialnih in političnih sporočil o svetu. Znaki globusa v 'špicah' obeh informativnih oddaj, sateliti, ure, ki odštevajo itd., so znaki, ki jih interpretiramo kot globalnost, točnost, natančnost, avtoritarnost v trenutnem času in kontekstu. 'Špica' je del

grafičnih ikonografskih sredstev, ki nam sporočajo, da so novice, ki jih bomo videli, resničen in kredibilen posnetek realnosti.

2.1.4. »V NADALJEVANJU: SPOT – POJOČI PES, TODA NAJPREJ NOVICE O EKONOMSKI KRIZI«

»Novice so tržno blago, kot breskve, računalniki, zobne paste in hladilniki,« pravi Carolyn Diana Lewis (v Boyd, 1994: 124). »Umetnost zadrževanja lojalnosti gledalcev je v tem, da ugotoviš, kaj gledalci hočejo in jim to daš – vsakič,« (Boyd, 1994: 124). 'Headline' izvabi in ujame nepozornega gledalca. V prvih nekaj sekundah oddaja gledalca pridobi ali izgubi – pet sekund, napisanih da zapeljejo z iztrganimi posnetki, ki dovoljujejo pogled na najbolj zanimive trenutke dogajanja, ki so jih novinarji informativne oddaje pripravili ta večer. 'Headline' je del celostne grafične podobe novic in kot tak grafično povezan z oddajo. Naslovi novic ali 'headline' v nekaj besedah in sekundah prikažejo najpomembnejše ali najbolj zanimive novice, s čimer pritegnejo in zadržijo gledalčevo pozornost. Večinoma je novica, ki je potencialni 'headline', identificirana vnaprej, zato reporterji in kamermani posnamejo nekaj posebno zgovornih posnetkov, ki so nato predvajani v napovedniku. Večina teh posnetkov se kasneje ne pojavlja več v sami novici (Yorke, 1995: 220-221). Yorke omenja kot značilnosti napovednika hitrost (ponavadi zadostuje en sam natančno izbran posnetek, da pritegnemo gledalca), minimalno premikanje kamere (gledalci morajo imeti čas videti zgodbo) in ljudi (stavbe so statične in dolgočasne). Boyd (1994: 125) govori o dveh pomembnih funkcijah napovednika – na sredini in koncu programa opozarja gledalce na glavne zgodbe in pomaga okrepiti informacijo, ki so jo slišali, na začetku oddaje pa ujamejo gledalce in jih kasneje opogumljajo, da prenašajo manj zanimive zgodbe, ker vedo, da prihaja nekaj boljšega in zanimivejšega. »V nadaljevanju: Spot – pojoči pes, toda najprej novice o ekonomski krizi,« je primer vmesnega napovednika, ki zadržuje gledalce pri oddaji, ker bi radi videli pojočega psa, tudi če jih ekonomska kriza ne zanima. Vsak naslov mora biti kratek, jasen in strogo relevanten. Dolžina napovednika se giblje med petimi do šestimi sekundami (15 do 18 besed). Število naslovov v napovedniku se razlikuje od programa do programa, večinoma pa oddaje pripravijo od tri do pet naslovov, kjer je prikazan izbor le

najbolj izrednih novic. Mnogi informativni programi uporabljajo tudi 'halfway headlines' ali 'still-to-come', ki omogočajo nadzor nad ritmom oddaje in povezujejo dele oddaje, ki so bili ločeni z oglasi. 'Halfway headlines' so kratki opomniki občinstva med oddajo na novice, ki prihajajo v nadaljevanju. Da se izognemo učinku ponavljanja napovednika iz začetka oddaje, hkrati pa zadržimo originalnost novice v primeru, da nekateri gledalci niso videli začetka oddaje, moramo poiskati način, da povemo enako na drugačen način (Yorke, 1995: 222).

Producent oddaje News at Ten britanske televizije Phil Moger pravi:

»Strašno se zavedam, da ljudje med odmorom za oglase razmišljajo,«No, čas za spat,« ter zagotovo, »Pristavil bom kotliček za čaj,« in to je vse dokazano, ker podjetja z elektriko zagotavljajo, da je velik val porabe elektrike med glavnim odmorom za oglase oddaje News at Ten.«

Tabela 2.3: 'Headline' oziroma napovednik imenovan Danes, ki je na sporedu od 19.00 do 19.05 pred oddajo TV Dnevnik televizije Slovenija

opis prispevka	zaporedna številka	zaporedna številka prispevka v TV Dnevniku
špica		
ura, napoved točnega časa		
oglas		
afera Rdeči križ	1.	7.
višjegrajski vrh – konflikt med Madžarsko ter Češko in Slovaško	2.	1.
škandal v ameriški administraciji – kongres toži podpredsednika	3.	2.
italijanska obalna straža zajela begunce iz Šri Lanke	4.	4.
novi zakon o delovnih razmerjih v luči zaposlovanja žensk	5.	10.
carine na uvoz svinjskega mesa	6.	9.
afera na OI v Salt Lake Cityju	7.	11.

Prispevki v napovedniku Danes so značilno daljši od običajnega napovednika. Oddaja Danes predstavlja celo neke vrste samostojno oddajo, kljub temu pa novinar v toku oddaje gledalce poziva, naj si obširnejši prispevek načete tematike ogledajo v informativni oddaji TV Dnevnik. Bolj poglobljeno obliko napovednika lahko utemeljimo s povsem tržnimi zakonitostmi konkurenčnosti: ker se konkurenčna oddaja 24ur prične ob 19.15 in oddaja TV Dnevnik ob 19.30, je v interesu Televizije Slovenija, da si ob 19.00 z obširnejšim

napovednikom zagotovi gledalce, ki bi drugače zaradi zgodnejšega začetka oddaje 24ur pobegnili. V napovedniku Danes je prikazanih 7 prispevkov, katerih povprečna dolžina trajanja je 13 sekund (glej tabelo 2.3). Za razliko od TV Dnevnika je v napovedniku Danes prva novica domača najpomembnejša novica, nadaljujejo s tremi tujimi pomembnejšimi novicami in končajo z dvema domačima in eno tujo novico.

Poleg 'headlina' ali napovednika pred oddajo 24ur televizije POP TV, ki je na sporedu 19.14 do 19.15, torej neposredno pred oddajo, ta oddaja vsebuje tudi dva vmesna napovednika ('halfway headline') med samo oddajo.

Tabela 2.4:

opis prispevka	zaporedna številka	zaporedna številka v 24ur
kongres toži Belo hišo	1.	1.
afera Rdeči križ	2.	7.
zbor Rejcev lipicancev	3.	8.
intervju s Sestrami, zmagovalkami Eme	4.	15.
nov patent gradnje predorov	5.	9.

Napovednik oddaje 24ur je klasičen napovednik s 3- do 4-sekundnimi kratkimi naslovi, ki imajo od enega do dva kadra. Ker oddaja 24ur sledi takoj za tem napovednikom, tako ni potrebe po temeljitejšemu prepričevanju gledalcev. Napovednik vsebuje 5 kratkih prispevkov, pri čemer je na prvem mestu tuja novica, ki je postavljena na najpomembnejše mesto tudi v sami oddaji 24ur. Sledijo štiri domače novice (glej tabelo 2.4).

Med oddajo 24ur naletimo tudi na dva vmesna napovednika, katerih namen je pritegovanje pozornosti gledalcev in zagotavljanje njihove lojalnosti. Prvi vmesni napovednik vsebuje najavo dveh od štirih prispevkov, ob tem se ena napoved ponovi (najpomembnejša domača novica), druga pa je povsem nova. Drugi napovednik ponovi najkontroverznejšo domačo novico in doda dve novi novici. S ponovitvijo najpomembnejših in najodmevnejših novic ter vsakokratnim dodajanjem novih, oddaja vzdržuje visoko raven zanimanja gledalcev. Oba napovednika obeh informativnih oddaj sta ikonografsko povezana z glavnima oddajama ter tako neločljivi del celostne grafične podobe. V obeh napovednikih nam postrežejo z ravno pravšnjo mero informacij, da si kot gledalci želimo izvedeti več. Voditelj napovednika Danes TV Dnevnika nas na koncu kratke novice večkrat tudi verbalno povabi h gledanju

informativne oddaje TV Dnevnik, na koncu napovednika oddaje 24ur pa izvemo, da bomo vse informacije dobili čez nekaj trenutkov v sami oddaji.

3. VIZUALNA DIMENZIJA INFORMATIVNE ODDAJE

Zgodnje informativne oddaje je vodil voditelj, vizualna tehnika pa je večinoma vključevala dele filma, videoposnetke in kromaki efekt. Danes so informativne oddaje bolj podobne računalniškim video igram. Računalniško narejena grafika 'skoči' na ekran in nam pokaže naslove novic, reporterji na terenu skupaj s svojo novico 'izskočijo' izza voditeljevega hrbta in zanimive črke ponovijo, kar nam je ravnokar povedal reporter. S pomočjo digitalnega videa so 'zamrznjene' žive slike in 'odgrnjene' stran za stranjo, kot bi prelistavali revijo (Zettl, 1989: 137). Tako verbalni kot vizualni znaki imajo določen denotativni in konotativni pomen, pri čemer denotativni pomen pomeni dobesedni pomen, konotativni pa preneseni pomen. Konotativni pomen je pomemben zaradi uporabe kodov v določenih tekstih, določenem trenutku in določeni kulturi. Denotativni pomen izhaja iz mehničnega procesa izdelave, medtem kot je konotativni pomen rezultat človeškega faktorja v procesu izdelave. Konotacija je ekspresivna in vsebuje subjektivne izkušnje tistega, ki sporočilo kodira. Televizija konotira pomen s pomočjo tehničnih in formalnih kodov (naprimer kot kamere, osvetlitev, glasba v ozadju, itd.) (Fiske in Hartley, 1989: 44-45). Slika je v novicah, ki težijo k objektivnosti in nevtralnosti, »priča dejanskosti dogodka« in nosi s sabo impliciten zapis, da se je »ta dogodek dejansko zgodil in da je ta fotografija dokaz za to« (Hall v Langer, 1998: 37). Vizualni znaki imajo velik pomen v novicah, saj več slikovnega materiala pomeni med drugim tudi manj dolgočasne novice za gledalce. Prav tako bomo redko zasledili sliko brez spremljave institucionalnega glasu voditelja ali reportera (Bignell, 1997: 122). Altheide (1986: 105) je ugotovil, da daljši prispevki novic vsebujejo nesorazmerno več posnetega video materiala kot krajši prispevki novic ter da je ostala vizualna grafika primarno uporabljena na začetku posameznega prispevka, manjkrat pa je uporabljena v nadaljevanju prispevka. To, po njegovem mnenju, dokazuje dominantnost posnetega video materiala v novicah pred ostalimi vrstami vizualnih medijev. Če je na voljo več posnetega video materiala, bo prispevek trajal dalj časa. Altheide (1986: 108) prav tako ugotavlja, da daljši

prispevki največkrat uporabljajo posnet video material, pri čemer reporter sporoči novico (t.i.'voice-over').

Perovič in Šipek (1998: 90-91) naštevata pomembne vsebinske in vizualne odločitve, ki oblikujejo identiteto poročil in konkurenčno prednost:

- koliko ljudi vodi oddajo, koliko so stari, katerega spola in etnične pripadnosti so
- če je več kot en voditelj: ali obstaja med njima hierarhija ali pa sta enakovredna
- ali voditelj na začetku s stavkom ali dvema pozdravi gledalce ali pa prične takoj predstavljati novice
- ali so voditelji novic tudi občasni poročevalci s terena ali ne
- ali so voditelji športa in vremena posebni voditelji in ali sedijo za isto mizo kot voditelji oddaje
- kakšno bo ozadje na ekranu in ali se le-to spreminja ob gostih v studiju
- kakšen je hišni stil grafike, ali se posamezni sklopi oddaj ločijo po grafiki ali ne
- kakšna je scenografija, iz koliko delov je sestavljena, ali je ozadje pri ključnih novicah enako kot pri lahkotnejših novicah

Analizirala sem podobnosti in razlike med oddajama 24ur in TV Dnevnik oziroma konkurenčno prednost ene oddaje v primerjavi z drugo oddajo glede na njune vsebinske in vizualne odločitve. Oddajo 24ur vodi voditeljski par – moški in ženska, medtem ko oddajo TV Dnevnik vodi en sam moški voditelj. Vsi trije so belci kavkaškega tipa in srednjih let. Člana voditeljskega para oddaje 24ur sta enakopravna in izmenično podajata novice. V oddaji 24ur oba voditelja na začetku oddaje najprej pozdravita gledalce in šele nato nadaljujeta z novico, medtem ko voditelj oddaje TV Dnevnik takoj, brez pozdrava začne s prvo novico. V nobeni oddaji voditelji niso občasni poročevalci s terena. V obeh oddajah so voditelji športa in vremena posebni voditelji in v obeh oddajah voditelj športa sedi za isto mizo kot voditelj/a novic, voditelj vremena pa stoji pred vremensko sliko. Ozadje oddaje 24ur je razdeljeno na tri dele – prvi del zaseda obris zemljevida sveta, drugi, največji del zavzema stena z ekrani, tretji del pa obris zemljevida Slovenije (glej stran 16). Ozadje nekoliko variira glede na to, ali sta pred njim oba voditelja ali en sam. Grafika oddaje je enotna skozi celo oddajo in v stilni povezavi z ozadjem oddaje. V ozadju voditeljev so tudi računalniki, voditelja pa sedita za leseno mizo. Ozadje oddaje TV Dnevnik je kovinsko

modre barve s fluorescentno modrimi lučmi, prav tako je miza voditelja kovinska, obrobljajo pa jo fluorescentno modre luči. Grafika oddaje je enotna in v povezavi z ozadjem oddaje. V obeh oddajah deluje scenografija studia kot komandni prostor, od koder 'vsemogočni' voditelj upravlja in usmerja delovanje celotnega programa, s čimer ga gledalci percipirajo kot profesionalnega in zaupanja vrednega. Novice morajo biti zanimive in zabavne kot vsak drug program. Z neposrednim pogledom bralca novic v kamero, le-ta zahteva pozornost od gledalca. Da lahko novice konotirajo sofisticiranost, uporabljajo izredno sofisticirano grafiko, montaže in manipuliranje s slikami. Medtem ko se novice spreminjajo, je zasedba in oblika novic konsistentna. To ponavljanje in diferenciacija je značilna lastnost televizijskih novic (Bignell, 1997: 126).

3.1. VIZUALNA DIMENZIJA POSAMEZNE NOVICE

*«When a dog bites a man, that's not news because it happens so often, but if a man bites a dog, that is news.»*⁵ JOHN BOGART (New York Sun, 1880)

"Novice ne odražajo realnosti, kot se je dogodila, pač pa neko arbitrarno, kulturno obarvano verzijo te realnosti, ki odgovarja pričakovanjem občinstva in je primerna za proizvodnjo in distribucijske zahteve sistema množičnih medijev." (McQuail, 1975: 186)

Glavne značilnosti novic po Parku so (v McQuail, 1975: 185) nesistematičnost, sestavljenost iz vrste nepovezanih informacij, ki se ne nanašajo ena na drugo. Tako je vsaka informacija novica zase. Novice se nanašajo na sedanost, so minljive in kratkotrajne. Novice vsebujejo neobičajne in nepričakovane informacije, njihovo pomembnost pa določajo novičarske vrednosti, ki so rezultat subjektivne presoje. Novičarske vrednosti niso absolutno dane – izhajajo iz križanja komercialnih interesov (lastnikov medijev), interesov novinarjev in potrošnikov (gledalcev), ki se odločajo glede stopnje pomembnosti in zanimivosti dogodkov. Novice so posrednik teh dogodkov, jih definirajo, oblikujejo in reprezentirajo s pomočjo jezikovnih in vizualnih kodov. Diskurz tv novic je sestavljen iz jezika in vizualnih slik, organiziran na podlagi kodov in konvencij, ki jih mora gledalec zaznati in prepoznati, če želi uspešno interpretirati pomen (Bignell: 1997: 113).

Novice so upovedane z besedami in predvsem s sliko. Če je slika neustrezna, dolgočasna ali brez informativne vrednosti, so v uporabi naslednji grafični pripomočki (Perovič in Šipek, 1998: 130-131):

- *slikovna novica* je najbolj pogosto uporabljena metoda, kjer tekst spremlja ustrezna slika. Gledalci ne gledajo voditelja, pač pa sliko, ki dodatno opisuje dogodek.
- *novica, prebrana v kamero* je najredkeje uporabljena metoda, kjer voditelj prebere novico naravnost v kamero in je ne spremlja slika ali grafika. Uporablja se predvsem takrat, ko se dogodek zgodi med samo oddajo in ni časa za izdelavo grafike oziroma slike.

⁵« Ni novica če pes ugrizne človeka, ker je to pogost dogodek. Novica je, če človek ugrizne psa.» John Bogart (New York Sun, 1880)

- *grafično opremljena novica* se uporablja takrat, ko dogodek še traja, vendar slika še ni prispela v uredništvo. Pri tem je grafika nad voditeljevo desno ramo ali pa ga povsem prekrije.

Novice prenašajo dogodke, definirajo, oblikujejo in reprezentirajo realnost s pomočjo jezikovnih in vizualnih kodov. Diskurz televizijskih novic je sestavljen iz jezika in vizualnih slik, organiziran na podlagi kodov in konvencij, ki jih mora gledalec sprejeti in prepoznati, da dobijo nek smisel (Bignell, 1997: 113).

Začetna in končna sekvenca, zemljevidi, grafi in tabele so kompleksni, elektronsko proizvedeni tri-dimenzionalni vizualni efekti. Ti so narejeni s pomočjo digitalne tehnologije, ki omogoča neskončno število možnosti manipulacije slike (Holland, 2000: 105).

Perovič in Šipek (1998: 131-132) ločita med dvema vrstama uporabe grafike:

- *informativna grafika* podkrepi tisto, kar je napisano in prebrano. Za slikovno ozadje najpogosteje uporablja 'zamrznjeno' realno sliko, na katero je napisan kratek tekst, ki podkrepi izgovorjene besede.
- *kombinirana grafika* je najpogosteje uporabljena. Voditelj najpomembnejši del novice prebere v kamero, drugi del pa je opremljen s sliko dogodka, ki ga voditelj opisuje. V tretjem delu novice pa z grafiko podkrepimo, kar je bilo povedano in pokazano.

Večina napisov elektronske grafike je na ekranu le nekaj sekund, zato mora biti tekst jasen, lahko berljiv, napisan z mastnim tiskom na ločljivi podlagi. Hkrati elektronskega teksta na ekranu ne sme biti preveč, saj je poleg omejene ločljivosti branja pomembna tudi vidnost slike v ozadju (Yorke, 1995: 68-69). Ponavadi ima oddelek za televizijske novice arhiv slik osebnosti in zgradb, ki se večkrat pojavljajo v novicah. Te slike pogosto kombinirajo s sliko iz trenutne zgodbe, ali pa jim arhiv služi kot izhod v časovni stiski (Siller, 1972: 96). Kompozicija dveh slik na ekranu mora ločevati ekran po sredini. Večinoma se ta način prikazovanja dveh slik uporablja pri prikazu bližnjega posnetka (close up) dveh oseb, kjer vsaka zaseda polovico ekrana. Ponavadi obe osebi obračata obraza rahlo ena proti drugi in ne stran od drugega, obe sliki sta enako veliki, imata enak stil in kvaliteto posnetka. Komentar vedno identificira osebe od leve proti desni (Yorke, 1995: 63).

Perovič in Šipek (1998: 159-162) razlikujeta med naslednjimi vrstami grafike kot pripomočkov pri poročanju:

- *mirujoči posnetki dogodkov* so največkrat uporabljeni kot deli napovedi voditeljev, tako da jih pokažejo čez celoten ekran ali pa posnetek postavijo v grafiko, ki jo postavijo nad levo ali desno ramo voditelja. Ta 'viseča' grafika nad ramo voditelja ponavadi vsebuje simbol, ki je povezan s temo zgodbe (naprimer simbol Rdečega križa nad voditeljevo desno ramo, ko začne z novico o aferi Slork v oddaji 24ur). Pogosto jih uporabljajo tudi pri novicah, ki poročajo o dogodkih, kjer novinarjev ni bilo neposredno zraven. Takrat grafik v arhivu fotografij poišče ustrezno fotografijo kot dodatek k novici.
- *elektronska grafika* je lahko mirujoča ali gibljiva.
- *napisi na ekranu*, ki jim pravimo telop, nam večinoma sporočajo ime novinarja, kraj iz katerega poroča, datum in čas poročanja, včasih pa še dodatne informacije, ki podkrepijo govorjeno besedo in sliko (informacijska funkcija grafike). Stalni del napisov je tudi ime oziroma logotip oddaje ali televizijske postaje.
- *elektronski triki* s pomočjo modrega ozadja, na katerega lahko s pomočjo sodobne elektronske tehnike 'pripnemo' kakršnokoli sliko. Ta efekt se imenuje kromaki (chromakey).

Zettl (1989: 140) tako razvršča najpogosteje uporabljene grafične prijeme v osem skupin. Loči med (1) mirujočim napisom na ekranu; (2) napisom s sliko; (3) dejanski dogodek (mirujoč ali aktiven) s podnapisano ključno besedo; (4) oseba s podnapisanim imenom; (5) statična slika v drugem okvirju, ki lahko vključuje tudi podnapis; (6) dinamična slika v drugem okvirju, ki lahko vključuje tudi podnapis; (7) statična računalniško narejena slika, ki simulira tridimenzionalni prostor; (8) slika (ponavadi v drugem okvirju), ki spreminja svojo pozicijo na televizijskem ekranu ter se hkrati spreminja strukturno (svetlost, efekt mozaika) in topološko (razširanje, krčeneje ali zvijanje). Najbolj uporaben drugi okvir je t.i. 'box', ki ga vidimo nad voditeljevo desno ali levo ramo. Za razliko od televizijskega prostora, ki ga gledalci interpretirajo kot trodimenzionalnega, je drugi okvir vedno zaznan kot dvodimenzionalni prostor. Ker je ponavadi uokvirjen, kot da je fotografija, ki visi v televizijskem prostoru, še poveča občutek dvodimenzionalnosti, saj simulira grafiko revij. Ta delitev televizijskega prostora na dva dela je pogosto uporabljena in povzroči personalizacijo

voditelja ter naredi dogajanje na ekranu bolj avtentično in realistično (Luthar, 1998: 25). »Čim je prostor z voditeljem poudarjen s prostorom drugega reda, to povzroči razširitev scene z voditeljem v naš aktualni življenjski prostor. Prostor 2. reda je percipiran kot izjava o realnosti, prostor 1. reda pa kot realnost sama,« pravi Lutharjeva (1998: 25) Slika mora biti na ekranu vsaj 5 sekund oziroma cca 15 besed. Če je slika na ekranu manj časa, bo zelo verjetno izginila iz ekrana preden jo bo gledalec zaznal. Maksimalni čas prikaza slike na ekranu je odvisen od tipa slike. Za aktiven in dinamičen posnetek bodo gledalci potrebovali več časa kot za pasiven in miren posnetek. Kadar je v programu več slik zaporedoma, je treba ritem obdržati tako, da je vsaka slika na ekranu približno enak čas. Prav tako je porušena kontinuiteta, če se med slikami enega prispevka za nekaj sekund prikaže bralec novice. V tem kontekstu bralec novice postane še ena, vendar nepovezana slika. Pomembno je, da so vse slike v prispevku v kronološkem zaporedju, kar omogoča gledalca lažje razumevanje (Yorke, 1995: 62-63). Najbolj primeren čas za zamenjavo slike na ekranu je na začetku voditeljevega novega stavka ali odstavka. Vendar ob preveč dosledni uporabi tega pravila lahko oddaja kmalu izgubi svežino in se prične ponavljati. Dolgi stavki so ponavadi prelomljeni z več slikami, ki poživijo dinamiko (Boyd, 1994: 308).

Vsaka slika na televiziji se nanaša na vsaj dve drugi – tisto prej in tisto kasneje. Te slike so med seboj povezane z *rezi*, to je s sklapljanjem dveh slik. S pomočjo reza se diktira tempo, ki ga narekuje vsebina. Rez mora slediti dogajanju, koncept montiranja mora biti logičen tako, da so dejanski dogodki prikazani in združeni na takšen način, da jih gledalec razume (Perovič in Šipek, 1998: 137-138). Ritem reza vpliva na izpovednost in razpoloženje. Sosledje kratkih kadrov prinaša dinamičnost, vendar lahko povzroči tudi zmedo. Dolžina kadra je odvisna predvsem od vsebine. Kader ne sme biti krajši kot dve sekundi in ne daljši od treh sekund (Perovič in Šipek, 1998: 142). Ker je ena od značilnosti dnevnoinformativne oddaje hitro menjavanje informacij, ki so ponavadi strnjene v 1 do 2 minuti dolge novice, rez dobi tudi funkcijo krajšanja. Z montažo se naravni čas spremeni v filmski čas, trajanje dogodka, ki je v naravnem času potekal več ur, dni, mesecev ali celo let pa se s pomočjo montaže spremeni v nekaj minut. Osnovno pravilo reza je, da mora gledalec dobiti podatke o kraju dogodka in spoznati osebe, ki sodelujejo v zgodbi (Perovič in Šipek, 1998: 139-140).

3.2. KOMUNIKACIJSKE FUNKCIJE GRAFIKE – PROSTOR PRVEGA IN DRUGEGA REDA

»Veliko dam na grafiko. Je čudovito pomagalo pri razlaganju stvari gledalcem, zato se vedno trudim, da je uporabim veliko,« pravi Phil Moger, producent ITN novic (v Boyd, 1994: 127). Zettl (1989: 153-156) našteva štiri glavne komunikacijske funkcije grafike: (1) **informacijska funkcija**, zaradi katere grafika oskrbuje gledalce z informacijami ali okrepi druge vizualne in slušne podobe. Naprimer, zamrznjena slika avtomobilske nesreče nam takoj da jasno vedeti o čem govori naslednja novica. Druga (2) je **metalingvistična funkcija**, zaradi katere grafika zagotavlja ogrodje za interpretacijo informacij, ki jih gledalec prejema. Tako zapisani kod podpira verbalnega, poleg tega pa gledalcu narekuje, kaj naj bi videl in kako naj bi videl. Naprimer, če slika na ekranu prikazuje gorovje čez katerega je napisana beseda 'kriza', bo gledalec novico interpretiral kot krizo ne glede na to, o čem dejansko govori novica. Če je v okvirju nad voditeljevo ramo slika kadeče se pištole in napis umor, ta določa uvod za prihajajočo zgodbo in zaznavnostni okvir v katerem je potrebno zgodbo interpretirati. Tako bo gledalec morebitnega osumljenca interpretiral kot morilca. Moč in nevarnost teh grafičnih tehnik je predvsem v intenzivnosti in trajnosti – medtem ko smo ljudje nagnjeni k temu, da čez nekaj časa pozabimo dejanske detajle avdio-vizualne prezentacije, pa se zelo dobro spomnimo mnenja, ki smo si ga ustvarili med prezentacijo. Tretja (3) je **funkcija podeljevanja statusa**. Gledalci veliko bolj verjamejo tiskani besedi in napisano je bolj cenjeno kot najiskrenejša ustna izjava. Poleg natančnosti in večje entropičnosti besed napisanih na ekranu, je najpomembnejša lastnost teksta napisanega na ekranu podeljevanje statusa sporočilu. Četrta (4) je **estetska funkcija** grafike, ki zagotavlja delitev televizijskega prostora na dva ločena in izrazita dela. Prvi je grafični prostor (prostor drugega reda), ki ga dojemamo kot prostor 'slik' ter drugi prostor, ki je normalen televizijski prostor, ki ga dojemamo kot trodimenzionalni prostor (prostor prvega reda). Naprimer, voditelj novic je vedno v trodimenzionalnem prostoru prvega reda, 'box' nad njegovo desno ali levo ramo, veliko televizijsko platno ali kromaki pa je dvodimenzionalni prostor drugega reda. Arnheim (v Zettl, 1989: 156) trdi, da »okvir namiguje, naj gledalec gleda sliko ne kot del sveta v katerem živi in deluje, pač pa kot poročilo o svetu – kot reprezentacijo gledalčevega sveta. Stvari, ki jih gledalec vidi znotraj okvirja, naj ne bi vzel kot del sveta pač

pa kot nosilec simboličnega pomena.« Tako naprimer poročanje reporterja s terena, ki poroča v ozko omejenem prostoru, ustvarja določeno estetično distanco in celo odtujitev med osebo, ki se pojavlja v prostoru drugega reda in gledalcem. Če je prostor drugega reda opremljen tudi s podnapisom imena reporterja, ga bo gledalec dojemal kot sliko dogodka in ne kot dogodek sam. Kot posledica tega je, da bo prostor prvega reda vse bolj in bolj resničen del sveta v katerem dejansko živimo. S prostorom drugega reda postane prostor prvega reda bolj človeški, bolj civiliziran – 'stvar' postane del sveta. Kot pravita Hartley in Fiske (1989: 48) je v prostoru drugega reda resničen svet »odstavljen« in ne le »razstavljen«, kot v prostoru prvega reda. Dvodimenzionalnost je podkrepljena tudi z komunikacijo voditelja z reporterjem na terenu, ki se nahaja v prostoru drugega reda. Več je komunikacije med voditeljem in tistimi v prostoru drugega reda (reporterji, intervjuvanci), bolj pogosto se uporablja fragmentacija prostora v novicah in vizualna fragmentacija nasploh, bolj bo vizualna podoba novic prispevala k resničnosti voditelja, njegovi posredniški vlogi, popularnosti in avtoriteti voditelja, oddaje in institucije (Luthar, 1998: 25). Za ponazoritev naj navedem novico v oddaji 24ur, ki govori o težavah rejcev lipicancev pri nas. V začetku je nad voditeljevo levo ramo postavljen 'box', v katerem je slika konja z napisom 'lipicanci'. Ta slika predstavlja prostor drugega reda in na vizualni ravni deluje dvodimenzionalno, medtem ko je prostor prvega reda, v katerem je voditelj v studiu percipiran kot bolj resničen in trodimenzionalen. Tudi skozi celotno zgodbo je občutek dvodimenzionalnosti podkrepljen z občasnimi podnapisi, ki vsebujejo ključno besedo ('rejci kritizirali ministrstvo'), imena oseb, ki dajejo izjave ter ime novinarja in snemalca.

4. TEORETIČNI KONCEPTI VIZUALNOSTI POROČIL

»Dobre slike so več kot ilustracija novic – slike so novice.« (Boyd, 1994: 127)

Vsi medijski teksti uporabljajo medijski jezik, ki deluje na podlagi specifičnih kodov s kulturno določenim pomenom. Kako bo gledalec dekodiral pomen posameznega koda, je odvisno od njegovega kulturnega znanja. (Selby in Cowdery, 1995: 4)

Vizualnost novice lahko opazujemo skozi **mise-en-scène** analizo formalnih kodov in glede na **tehnične kode** medijskega teksta:

4.1. MISE-EN-SCÈNE ('kar je dano na sceno') analiza vsebuje formalne kode in kompozicijo

Scenografija informativnega programa se razlikuje od oddaje do oddaje. **Ozadje** je lahko realno, dejanski prostor redakcije ali pa fizično ozadje zamenjajo elektronski triki (prenos slike na modro ozadje - kromaki) (Perovič in Šipek, 1998: 152). Večina studijev namenjenih informativnim oddajam ima stalno postavljene **luči**. Osvetlitev je statična in tako prilagojena statičnosti oddaje ter nevtralna, s čimer gledalcu ne posreduje konotacij. Poleg dobre osvetlitve voditeljske mize in voditeljev je pomembna tudi dobra osvetlitev prostora (Perovič in Šipek, 1998: 154). Scena oddaje TV Dnevnik je v sozvočju s svojo grafično podobo. Ozadje je realno, dejansko prisotna kulisa v studiju iz kovinskega materiala s prečno potekajočimi modrimi neonskimi lučmi. Ozadje oddaje nikakor ne krade pozornosti voditelju, temveč mu jo v celoti prepušča. S popolno nezanimivostjo ozadja oddaja usmerja pozornost gledalca izključno na voditelja.

Ozadje oddaje 24ur predstavlja dejanski prostor redakcije – mize, stoli in delujoči računalniški ekrani. Osrednji dve tretjini stene sta prekriti z monitorji, ob straneh je na levi strani obris zemljevida sveta, ki predstavlja ozadje levega voditelja, ko le-ta poroča novico sam ter desno obris zemljevida Slovenije, ki predstavlja ozadje desnega voditelja, ko le-ta sam poroča novico. Monitorji na steni in mizah konotirajo ažurnost podatkov in nenehno dejavnost pri iskanju najnovejše novice, saj si med oddajo gledalec lahko vizualizira

novinarja za mizo za voditeljema v mrzlični delovni vnemi, vedno pripravljen da prinese najbolj svežo novico bralcu novic.

Vsi predmeti, ki jih gledalec vidi na sceni studia se imenujejo **rekviziti**. Nekateri so na sceni zaradi potrebe voditelja, drugi zaradi estetike, spet tretji da konotirajo željene pomene.

Miza voditeljev daje osnovni ton celotni scenografiji in je povsod prava, fizično obstoječa miza. Materiali varirajo od pravega lesa do futurističnega pleksi stekla. Vse mize voditeljev so opremljene s tehničnimi pripomočki. Vgrajena imajo dva monitorja, na enem lahko voditelj spremlja program, ki gre v eter, na drugem pa vidi prvo sliko naslednjega poročila. Vgrajen je tudi poseben gumb za ton, s katerim se lahko voditelj tonsko izklopi iz programa, ko se na primer želi odkašljati. Miza vsebuje tudi telefon, priključke za mikrofone in rezervni mikrofoni (Perovič in Šipek, 1998: 153). Miza v oddaji TV Dnevnik je futuristična, narejena iz modernega, rahlo prosojnega materiala, njena oblika poteka krožno okoli voditelja, tej obliki pa sledijo modre neonske luči, ki njeno modernost še poudarjajo. Na mizi pred voditeljem sta vidna dva kupčka listov formata A5. Modernističnost mize je v ravnotežju z ostalimi deli scene, ki so klasično umirjeni in neizstopajoči. Miza deluje kot komandni center, središče dogajanja iz katerega voditelj usmerja delovanje celotne oddaje – pri tem je kaj malo pomembno ali je to res, pomembno je, da je videti tako. »Videz avtoritarnosti in kredibilnosti je namreč prav tako pomemben kot avtoritativno sporočanje. Videz kompetence in telegeničnosti sta pomembnejša od kompetence,« (Luthar, 1998: 27). Miza v oddaji 24ur je iz bleščččega naravnega lesa z vgrajenimi monitorji in listi formata A4 pred voditeljema. Lesena miza je klasična delovna miza, ki poudarja delovno zagnanost, šolsko ozračje in avtoriteto tima voditeljev in novinarjev.

Kodi neverbalne komunikacije človeškega telesa so pomembni v vsakdanjem življenju, pred televizijsko kamero v novicah pa je gestikulacija celotnega telesa še posebej vidna, saj so gledalci pozorni le na eno osebo. Če je neverbalna komunikacija novinarja pred kamero v nasprotju z njegovimi besedami, postanejo ljudje pred televizijskimi ekrani nezaupljivi. Hkratno delovanje obeh vrst komunikacije je zelo pomembno pri doseganju maksimalnega učinka na gledalce. Poročevalci pred televizijsko kamero se ponavadi ne premikajo. Voditelji oddaj sedijo za mizami in so vedno vidni le od pasu navzgor. Izjemnega pomena pri voditeljih oddaj je premikanje glave in rok (Perovič in Šipek, 1998: 172). Argyle v Fiske (1990: 68-69) opisuje deset kodov neverbalne komunikacije človeškega telesa: telesni kontakt, proksemika, orientacija v prostoru, videz, premiki z glavo, obrazna mimika (za

televizijske poročevalce je zelo pomembno, da znajo kontrolirati mišice na obrazu. Če poročajo o prijetnem ali tragičnem dogodku, mora biti njihov izraz na obrazu prilagojen temu, o čemer poročajo), geste (kinetika - vedo, ki se ukvarja z gibanjem telesa, je poimenoval njen začetnik Ray Birdwhistell. Kljub temu, da pomen gest varira v različnih kulturah, obstajajo določene osnovne geste, ki imajo enak pomen v večini kultur), drža telesa, očesno gibanje (ki v kombinaciji z vekami, obrvmi in ostalimi deli telesa proizvaja nešteto vrst neverbalnih sporočil) in neverbalni aspekt govora, parajezik, ki je 'jezik poleg jezika' in vključuje glasovne karakteristike kot so višina, razpon, resonanca, tempo in kvaliteta ter različni glasovni zvoki kot so momljanje, stokanje in izkašljevanje. Forgas in Argyle (v Nastran-Ule, 1992: 196) navajata pet osnovnih funkcij neverbalne komunikacije, ki komunicirajo vodenje socialne situacije s signalizacijo pozitivnih ali negativnih odzivov na komunikacijo, želje po začetku ali koncu komunikacije ter druga sporočila, sporočila o sebi, pri čemer gre za spontana, nezavedna sporočila okolici o svojem rodu, spolu, starosti, položaju in individualnih specifičnosti, komunikacijo emocionalnih stanj, čustev in njihovih nians, ki jih lažje identificiramo in izražamo z neverbalno komunikacijo. Verbalizacija čustev je kulturno določena in natančno regulirana s številnimi kodi. Četrta funkcija neverbalne komunikacije je komunikacija stališč, ki jih komuniciramo tako verbalno kot neverbalno, kljub temu pa neverbalne geste daleč presegajo verbalno vsebino in so najučinkovitejše. Peta in zadnja funkcija je kontrola kanala, kjer neverbalni signali kontrolirajo uporabo verbalnega kanala. Med pogovorom, v katerem sodeluje več ljudi, moramo pametno koordinirati sprejemanje in predajanje pravice do govora, tako da se izgubi čim manj informacij. Po Stantonu (1996: 42-43) pa je namen gest komuniciranje informacij (ko je verbalna komunikacija onemogočena ali pa kot dopolnilo k njej), komuniciranje emocij s pomočjo določenih specifičnih gest (naprimer, mahanje s pestjo v večini kultur pomeni grožnjo ali jezo), podpora govoru (s pomočjo glave in telesa besedam dajemo pomen, nakazujemo pomembne dele, ilustriramo oblike, velikost ali premikanje), izražanje imidža in izražanje odnosa (ljudje, ki imajo podobne interese, zanimanja ali stališča pogosto podzavestno prevzamejo oziroma reflektirajo geste in telesne gibe drug drugega v pogovoru). Oglevala sem si geste in obrazno mimiko voditeljskega para oddaje 24ur in voditelja oddaje TV Dnevnik. Voditeljski par oddaje 24ur med oddajo sedi drug ob drugem in nima telesnega kontakta. Njuna bližina bi lahko namigovala na intimen par, vendar gre tu le za bližino, ki je potrebna, da dobi kamera oba voditelja na ekran. Obrazna mimika voditeljskega para je

kontrolirana, poudarke na posameznih besedah, ki jih izrečeta, nakazujeta s premiki glave. Pri podajanju resnih političnih, gospodarskih itd. tem sta resna in strokovna, medtem ko ob podajanju zabavnejših novic z nasmehi komunicirata med seboj in z gledalci pred ekrani. Voditelja upravljata z dvema vlogama – na eni strani sta »nevtralna superprofesionalca« z neosebnim lingvističnim kodom ter na drugi strani sočutna, zavzeta in prijazna človeka (Luthar, 1998: 27). Voditelja nam z neverbalnimi kodi posredujeta znanje o tem, kakšna je naslednja novica ki prihaja. Geste so omejene na premike in preprijeme listov papirja, ki ležijo pred njima, obenem pa imata oba v rokah tudi kemični svinčnik, ki preprečuje voditeljema prekomerno gestikulacijo. Voditelj oddaje TV Dnevnik ohranja skozi celotno oddajo resen obraz. Geste so omejene na premike in preprijeme listov papirja pred njim na mizi, roke pa so večinoma položene na mizo. V obeh oddajah z listi papirja in kemičnim svinčnikom kot pripomočkom ohranjajo zmerno gestikulacijo voditeljev, saj bi v vsakdanjem življenju normalna gestikulacija na televizijskem ekranu delovala moteče in pretirano.

Pri analizi **kodov oblačenja** moramo upoštevati, da je vse kar je 'na sceni', dano tja zaradi nekega razloga in ima zaradi tega svoj pomen. Ker je televizija vizualni medij, je videz in s tem teža, pričeska, ličenje in obleka, pomemben dejavnik. Pomembnost **fizičnega izgleda** je vidna v rasti kozmetične industrije, vse večjem številu lepotnih operacij in povečani koncentraciji fitness centrov. Kljub temu, da naj bi bila notranja lepota najbolj pomembna, je večini ljudem najpomembnejši zunanji videz. Ljudje se presojava po lepoti obraza, obliki telesa, barvi kože in las ter delamo vse kar je v naši moči, da uspešno ali manj uspešno manipuliramo s svojim videzom. Na televiziji je neurejena pričeska nezaželjena, kot tudi pričeska, ki zakriva pomembne dele obraza (oči, obrvi). Znan rek pravi, da obleka naredi človeka. **Obleka** podaja vizualna sporočila o naših interesih, starosti, osebnosti in statusu. Posebna oblika sporočila so uniforme, ki izražajo formalnost in avtoriteto. Pripadniki nekaterih sub-kultur se oblačijo v določena oblačila, s katerimi vizualno sporočajo svojo pripadnost. Za poročevalce je zapovedan konservativni stil oblačenja. Izogibati se morajo kričečim barvam, saj te delujejo na gledalce moteče, ker je njihova pozornost osredotočena na obleko, namesto na vsebino novice. Stil oblačenja je deloma vedno odvisen tudi od pravil posamezne televizijske hiše. Nekatere imajo zapovedane kravate in suknjiče oziroma resne kostime ne glede na kraj poročanja, druge pa zapovedujejo oblačenje v odvisnosti od kraja poročanja ali tipa poročila (tako lahko parlament pomeni kravato, požar pa športno oblačilo).

Predvsem iz tehničnih razlogov je prepovedano nositi obleke s karirastimi, tankočrtastimi ali svetlikajočimi se dodatki. Prav tako bo snemalec težko pravilno posnel obleko bele ali črne barve, saj ti dve barvi vpijata svetlobo. Na večini televizijskih postaj so prepovedane tudi obleke, na katerih so zelo vidne blagovne znamke. Predvsem mora obleka poudarjati osebnost voditelja, se skladati z načinom in stilom poročanja ter ne preusmerjati pozornosti od vsebine poročanja (Perovič in Šipek, 1998: 172-173). Zaradi kromaki efekta je prepovedano nositi barve podobnega odtenka, kot je uporabljen pri kromakiju, saj v tem primeru izgine tudi ta kos oblačila, kar ustvari videz 'luknje' skozi reporterja do ozadja (Boyd, 1994: 348). Formalni kod oblačenja voditelja poudarja avtoritarnost, objektivno nevtralnost in profesionalnost voditelja, pri čemer se te konotacije iz voditelja prenesejo na samo oddajo in novice.

V oddaji 24ur je fizični videz obeh voditeljev profesionalen. Ličenje je nevpadljivo, pričeska je urejena, nakit in modni dodatki pa so neopazni. Oba voditelja sta oblečena v suknjiče sive barve, voditeljica nima vsiljivega dekolteja, voditelj pa ima modne dodatke (telovnik, kravata) v srebrni in sivi barvi, ki se ujemajo z barvo suknjiča, pri čemer je suknjič odpet. Oblačila v oddaji so vzeta kot celota in si barvno in stilno ne nasprotujejo. Tudi športni voditelj ima suknjič v sivi in srajco v temno modri barvi, športnost pa je poudarjena s pomanjkanjem kravate, ki je pri običajnih novicah nujnost. Prevladuje siva barva oblačil, ki ne pritegne pozornosti, tako je vsa pozornost gledalca usmerjena na obraz voditeljev, oblačila pa konotirajo profesionalnost, avtoriteto, učinkovitost in uspešnost. Tudi v oddaji TV Dnevnik je fizični videz voditelja profesionalen, vsi modni dodatki so minimalistični, z urejenim videzom in pričesko. Oblečen je v suknjič sive barve, črno kravato z belimi črtami in belo srajco, pri čemer je suknjič zapet. S pomočjo sive barve je pozornost gledalca usmerjena na obraz voditelja, prav tako pa je s pomočjo barv ločen športni del novic od običajnega, saj ima voditeljica športnega dela oblečen suknjič bež in bluzo temno rdeče barve, ki se jasno ločuje od pretežno sive garderobe voditelja novic.

4.2. TEHNIČNI KODI

Širina posnetka se nanaša na razdaljo objekta od kamere oziroma koliko osebe je vključeno v posnetek. Televizijske postaje uporabljajo različna imena za vrste posnetkov, vendar v osnovi ločimo:

- izredno širok posnetek, panorama (extreme long shot), kjer oseba zavzema le majhen del slike, ogledamo pa si lahko njeno okolico
- širok posnetek (long shot), kjer je kamera bliže, še vedno pa vidimo celo stoječo osebo z okolico
- srednje širok posnetek (medium shot) je najbolj pogost, oseba je slikana od pasu navzgor, z okolico pa si delita enakomerne deleže slike.
- bližnji posnetek (close up) vključuje glavo in ramena osebe, ki zavzema večino prostora na sliki. V novicah uporabljajo bližnji posnetek v določenih resnih situacijah in trenutkih intimnosti.
- zelo bližnji posnetek, detajl (big close up) vključuje le del obraza in je primeren za prikazovanje čustev na obrazu.

Dejanski pomen, ki ga **kot kamere** daje sliki, je determiniran s kontekstom programa in splošne estetike v njem. Kot kamere pa je določen z njeno višino glede na sceno. Kamera, postavljena v višini oči, je najbolj pogosta in daje občutek enakosti med osebo na sliki in gledalcem. Nizek kot kamere implicira moč osebe na sliki, dominacijo (pogled od spodaj) in je imenovan tudi 'žabja perspektiva'. Visok kot kamere pa implicira podrejen položaj osebe na sliki in superiornost gledalca, imenujemo ga tudi 'ptičja perspektiva'.

Tip leče oziroma **žariščna točka** je točka za lečo objektiv, kjer se svetlobni žarki združujejo. Ti žarki padajo paralelno na objektiv in se zaradi krivine leče lomijo ter združujejo v fokusu. Žariščna razdalja je razdalja od sredine leče do fokusa v milimetrih in je lahko kratka ali dolga (Perovič in Šipek, 1998: 146). Različne leče se uporabljajo za različne vrste posnetkov, z različnimi odnosi med ozadjem in figurami v ospredju. Širokokotna leča ima zelo kratko žariščno razdaljo in naredi sliko bolj globoko kot je v resnici tako, da pomanjša predmete in jih prikaže bolj oddaljene med sabo, kar deluje dramatično. Normalna

leča prikazuje objekte in ljudi približno enake velikosti in oddaljenosti kot v resnici. Telefoto leča ima zelo dolgo žariščno razdaljo in približa oddaljene predmete in osebe – njen učinek je obraten učinku širokokotne leče.

Kompozicija slike je lahko simetrična, asimetrična, statična ali dinamična. Simetričnost slike deluje statično, asimetričnost pa bolj dinamično. Če opazujemo kompozicijo studia oddaje 24ur (glej slika 2.1, stran 16) opazimo, da je kompozicija studia POP TV simetrična, a le takrat, ko sta na ekranu oba voditelja. Ko je na ekranu en sam voditelj je kompozicija asimetrična – voditelj je pomaknjen v desno ali levo, na drugo stran pa je pozicionirana slika drugega reda oziroma t.i. 'box'. Ker oddajo TV Dnevnik (glej slika 2.2, stran 16) vodi en sam voditelj, je kompozicija studia asimetrična, saj tako na njegovi desni strani pridobijo prostor za 'viseče slike' oziroma 'box'.

Osredotočenje je lahko selektivno, ki ostri samo določen del in s tem pritegne pozornost nanj, mehko osredotočenje nekoliko zamegli celotno sliko in ji da s tem pridih romantike in nostalgije ter splošno osredotočenje, ki ostri celotno sliko.

Osvetlitev, svetloba in sence dajo prostorsko strukturo in tridimenzionalnost objekta. Svetlejša osvetlitev pripomore k bolj barviti in pozitivni sceni. Zanj je značilen manjši kontrast barv, ki se uporablja pri realističnih in dokumentarnih filmih. Za temnejšo osvetlitev scene je značilen velik kontrast barv, ki se uporablja pri teatralnih in dramatičnih dogodkih. Osvetlitev je trda, če je vir svetlobe majhen v razmerju s subjektom in povzroča senco z ostrimi robovi, oziroma mehka, če je vir svetlobe velik v primerjavi s subjektom in povzroča senco z neostrim robom (Holland, 2000: 73).

Samo z izbiro določene **barve** ali kombinacije barv lahko popolnoma spremenimo razpoloženje celotne slike. Tople barve (rumena, oranžna, rdeča, rjava) se uporabljajo za prikazovanje optimizma in strasti, hladne barve (modra, zelena, vijolična, siva) se uporabljajo za prikazovanje pesimizma in miru, črno-belo slikanje pa se uporablja za prikazovanje realizma in dejstev.

Videti in slišati je idealna informacijska kombinacija. **Ton** sestavljajo naslednji elementi:

- *off* je besedilo, ki ga bere poročevalec in je dopolnilo slikovnemu gradivu. Off je vedno pokrit s sliko.
- *originalni mednarodni ton* je ton, ki spremlja dogajanje.
- *efekti* so namerni šumi ali glasbeni poudarki
- *glasba* ima dramaturško funkcijo.

Kot vse slike v televizijskih novicah, je tudi studio kjer so novice posnete, obdan z vizualnimi kodi. Poročevalec novic je navadno posnet v srednje širokem posnetku (medium close up) in nevtralnno osvetljen. Mediator je povezava med domačim svetom gledalca in javnim svetom televizijskih dogodkov (Bignell, 1997: 124).

Oddaja 24ur je posneta v srednje širokem posnetku (medium shot), rahlo povišanem kotu kamere in z normalno lečo, ki prikazuje objekte in ljudi približno enake velikosti in oddaljenosti kot v resničnosti. V primeru obeh voditeljev hkrati na ekranu, je kompozicija simetrična in bolj dinamična zaradi delujočih ekranov v ozadju. V primeru enega samega voditelja na ekranu je kompozicija asimetrična in statična. Celotna slika je izostrena in nevtralnno osvetljena razen dela ozadja z ekranu, ki so nekoliko zatemnjeni. Lestvica barv variira v sklopu hladnih barv (modra, siva, zelena) s toplo rjavo, ki barvni kompoziciji vrača ravnotežje. Oddaja TV Dnevnik je posneta v srednje širokem posnetku (medium shot), rahlo povišanem kotu kamere in z normalno lečo. Kompozicija je asimetrična in statična, celotna slika je izostrena in nevtralnno osvetljena, razen ozadja, ki je nekoliko zatemnjeno zaradi večje pozornosti voditelja. Barve na ekranu variirajo v odtenkih modre in sive, ki delujejo resno in umirjeno.

Tabela 4.1: Povzetek mise-en-scène analize in tehničnih kodov oddaje TV Dnevnik

KOD	IZBOR	POMEN
Scenografija	Studio, umetna kulisa	Usmerjanje pozornosti na voditelja in novice
Rekviziti	Miza	Modernost
Kodi neverbalne komunikacije	Umirjenost, togost	Avtoritativnost, resnost
Kodi oblačenja	Suknjič, kravata, srajca	Poslovnost, profesionalnost
Širina posnetka	Srednje širok posnetek	Bližina brez intimnosti
Kot kamere	Visok	Prikaz celotne površine delovne mize
Tip leče	Normalna leča	Občutek, da voditelj sedi pred nami
Kompozicija	Asimetrična in statična	Umirjenost, zbranost
Osredotočenje	Splošno	Popolna izostritev slike
Osvetlitev	Nevtralna, zatemnjeno ozadje	Realnost, pozornost na voditelju
Barva	Odtenci modre in sive	Umirjenost in resnost

Tabela 4.2: Povzetek mise-en-scène analize in tehničnih kodov oddaje 24ur

KOD	IZBOR	POMEN
Scenografija	Studio, dejanski prostor redakcije	Ažurnost, delovna zagnanost
Rekviziti	Miza	Delavnost
Kodi neverbalne komunikacije	Umirjenost, občasna sproščenost	Verodostojnost, prijateljska naveza z gledalcem
Kodi oblačenja	Suknjič, kravata, telovnik, srajca	Poslovnost, profesionalnost
Širina posnetka	Srednje širok posnetek	Bližina brez intimnosti
Kot kamere	Visok	Prikaz celotne površine delovne mize
Tip leče	Normalna leča	Občutek, da voditelja sedita pred nami
Kompozicija:		
Oba voditelja sočasno na ekranu	Simetrična in dinamična	Pričakovanje, pozdrav in slovo
En voditelj na ekranu	Asimetrična in statična	Resnost, umirjenost
Osredotočenje	Splošno	Popolna izostritev slike
Osvetlitev	Nevtralna, zatemnjen del ozadja	Realnost, pozornost na voditeljih
Barva	Modra, siva, zelena, rjava	Ažurnost, aktivnost

5. SKLEP

Edwin Diamond je zapisal pogovor med začetnikom in izkušenim novinarjem, ki mu je skušal razložiti bistvo sodobnega novinarstva:

»Producenti neke televizijske postaje iz NY so gledali tri večerne informativne oddaje in jih primerjali. Objavljen je bil prispevek o požaru v rimokatoliški sirotišnici. Eden od producentov se je pritoževal, da ima konkurenčna postaja boljše posnetke. »Njihovi plameni segajo višje od naših,« je rekel. Drugi pa je odvrnil: »Že res, vendar naše nune jočejo močneje kot njihove.« (Pember, 1983: 213)

Televizijske novice nam posredujejo dogodke, jih definirajo in reprezentirajo na podlagi verbalnih in vizualnih kodov. Namen moje diplomske naloge je bil odgovoriti na vprašanje ali vizualno gradivo novice vpliva na verbalno in če da, kako. Zgoraj omenjeni producenti iz New Yorka vidijo kvaliteto konkurenčne postaje v boljših posnetkih, višjih plamenih in večjih solzah. Uredniki in producenti informativnih oddaj so dohnali to, kar je v svetu komedije znano že dolgo. Ni vsebina tista, s katero komedijant nasmeje ljudi, temveč način, kako je ta vsebina posredovana (Altheide in Snow, 1992: 28). Televizijske novice, včasih zgolj sredstvo sredstvo informiranja in obveščanja, so danes nadomestile novice, ki svoje gledalce impresionirajo z vizualnim spektaklom, tehnološko sofisticiranostjo, superprofesionalnostjo in na koncu tudi informacijami. Novice so postale vizualni spektakel in kot take vizualno dovršen skupek vedno krajših in hitreje menjajočih se sekvenc.

Vizualnost novic nam na vsakem koraku sporoča avtentičnost, profesionalnost, resničnost, verodostojnost in kredibilnost. Te konotacije so posredovane gledalcu od začetne sekvence, ki nam obljublja ažuren medijski spektakel, preko različnih grafičnih sredstev do voditelja kot vira avtentičnosti in kredibilnosti novic. Ta zagotavlja resničnost novic in njihove verodostojne interpretacije. Gledalec dekodira novico preko verbalnih in vizualnih kodov, pomenske rekonstrukcije dogodka v zgodbo, dramatizacije glasu in estetizaciji novice in televizijskega prostora. Kot primer naj predstavim isto novico, prikazano na POP TV in TV Slovenija.

Verbalni del bralca novic je na POP TV potekal takole:

*»Več 1000 ljudi se je v Hebronu udeležilo pogreba Palestinca, ki so ga davi ustrelili izraelski vojaki. Domnevali so, da jih namerava napasti, vendar se je kasneje izkazalo, da moški **sploh** ni bil oborožen. Izraelska vlada pa je napovedala razpravo o omejitvi gibanja za palestinskega predsednika Arafata.«*

Vzporedno voditeljevi 'pripovedi zgodbe' so se v hitrem tempu odvijale slike množice ljudi, ki protestira, demonstracije z megafonom, na trenutke je bilo vidno domnevno truplo na nosilih, slika Arafata v množici novinarjev, telesnih stražarjev in očitni gneči ter na koncu posnetek večje skupine ljudi v vojaških uniformah. Zaradi hitrega menjavanja slik, občutka jeze množice in demonstracij nam vizualnost posreduje dogodek, ki je nabit z negativnimi čustvi – ideološki pogled, ki je vzpostavljen kot naraven in pričakovan v dani situaciji. Vizualno še podkrepi verbalno, kjer besedna zveza »...**sploh** ni bil oborožen« izraža kritičnost bralca novic do dogodka in njegovo vrednostno sodbo. Verbalno nam bralec novic opisuje 'pogreb', vizualno pa ga preoblikuje v 'demonstracije jezne množice', kar poleg zadnje slike oboroženih mož konotira nadaljnje, pričakovane spopade v tej regiji. Tu se srečamo z verbalnim sporočilom, ki ni usklajeno z vizualnim; le-to izraža drugačne kode za interpretacijo. Medtem na TV Slovenija verbalni in vizualni del novice zastavijo nekoliko drugače. Verbalni del bralca novic je na TV Slovenija naslednji:

»Po enem najbolj krvavih tednov v zadnjem letu in pol na Bližnjem vzhodu, je izraelska vlada vojski ukazala, naj se vzdrži nasilja na palestinskih ozemljih. V zadnjem incidentu je izraelska vojska na zahodnem bregu ubila neoboroženega palestinskega študenta, ki se je približeval izraelski nadzorni točki. Izraelski radio je poročal, da naj bi izraelska vlada na jutrišnji seji razpravljala o odpravi hišnega pripora za Jaserja Arafata, ki velja od začetka decembra lani.«

Gledalca takoj pričaka napis 'HEBRON' na vrhu ekrana, ki ideološko umesti vizualni in verbalni del, ki prihaja. Ton verbalnega je na TV Slovenija veliko bolj spravljljiv, prevladujoče čustvo je obžalovanje dogodka. Vizualno gradivo, ki spremlja 'zgodbo', prikazuje v platno zavito truplo, več posnetkov različnih žalujočih žensk, solze in nesrečo. Voditelj TV Dnevnika je dogodek ozgodbil kot zgodbo žalosti in izgube, medtem ko je voditelj 24ur v

svojem diskurzu veliko bolj bojevit. Iz vizualnega gradiva TV Dnevnika veje močan ton žalosti in nesreče, gledalec ob gledanju sočustvuje s sorodniki umrlih in občuti žalost nad tegobami vojne in smrti – zopet temeljna univerzalna resnica, ki je samo ideološki pogled, vzpostavljen kot naraven. Če povzamem Marxa, ki je trdil, da »prevladujoče ideje (t.i. zdravo pamet) vsake družbe oblikuje vladajoči razred s ciljem zagotavljanja svoje vlade in prevlade« (v Branston in Strafford, 1996: 119). To je razlog, da v vsaki družbi mediji prikazujejo dogodke na način, ki je vzpostavljen kot naraven in temelji na predpostavki o temeljnih univerzalnih resnicah, ki jih ne moremo zanikati. Verbalna komunikacija je usklajena z vizualno – tako voditelj kot slika dogodka izražata enake interpretativne kode.

Ikonografija oddaje 24ur na POPTV gledalcem sporoča profesionalnost, verodostojnost, aktualnost in avtentičnost novic – žive barve, realistična scenografija in delovno okolje v katerem stoji miza dveh voditeljev konotirajo avtoriteto voditeljev nad vsem dogajanjem in novicami. Onadva določata kaj je pomembno za gledalce, kaj je pravilno, pošteno in kaj ne – in gledalci jima zaupajo. Vizualno v sozvočju z verbalnim ustvarja vtis verodostojnosti in avtoritete. Medtem ikonografija TV Dnevnika TV Slovenija konotira predvsem nevtralnost, nepristranost in objektivnost, kar je učinek svetlo modre, čiste in nezapletene scenografije. Hkrati obe televiziji uporabljata vizualizacijo, ki v gledalcu ustvarja vtis tehnološke dovršenosti novic, realističnosti, aktivnosti in ažurnosti. S pomočjo hitrega tempa menjavanja novic, sofisticirane scenografije in garderobe, mize, ki gledalca spominja na komandni center zapletene vesoljske ladje, središčne vloge voditelja in njegovega odnosa do reporterjev na terenu in intervjuvancev, televiziji prepričujeta gledalce o svoji profesionalnosti, verodostojnosti in objektivne realnosti. Ikonografija obeh oddaj konotira avtoriteto, njuno vrednost gledalčevega zaupanja, kompetentnost in profesionalni.

Obe se oddaji poslužujeta ikonografskih prijemov, s katerimi sporočata gledalcem, da je oddaja, ki jo gledajo verodostojen, ažuren in natančen posnetek realnosti. Če oddaja 24ur hodi po natančno začrtani poti vizualne sporočilnosti, pa menim, da oddajo TV Dnevnik upočasnjuje njegova predstava o vrsti svojega novinarstva. Medtem ko nam oddaja 24ur z vsemi sredstvi (ikonografski znaki, grafična podoba, premišljena garderoba in imidž voditelja, njuna obrazna mimika in izmenjavanje pogledov itd.) namensko sporoča, TV Dnevnik počne enako, le bolj sramežljivo, manj udarno, manj očitno, kot da bi se ne mogel

odločiti, ali bo odšel po poti objektivnih in realističnih novic ali zabavnih novic, tradicionalnih ali tabloidnih novic... TV Dnevnik bi, pa si ne upa povsem... Večja estetizacija in popularizacija novic namreč nujno pripelje do večje gledanosti, pri čemer ne gre zanemariti na koncu koncev tudi ekonomskega vidika. Vprašanje je, ali večja količina vizualizacije pomeni nujno tudi slabšo kvaliteto novic. Ali novica, predstavljena s pomočjo vrste vizualnih elementov izgubi vrednost v primerjavi z isto novico, ki je enostavno prebrana v kamero? Menim, da pomeni večja stopnja vizualizacije le prijaznejše in bolj sproščeno podajanje informacij, ki ob tem praviloma ne izgublajo na svoji vrednosti. Ta sprememba v podajanju novic od resnega branja do njihove tabloidizacije predstavlja le napredek informativnih oddaj – danes se vse dogaja v hitrem tempu in 'svet se hitreje vrti'. Včasih je večerna informativna oddaja na televiziji predstavljala vrhunec dneva, ki ga nismo smeli zamuditi, danes imajo ljudje informacije vedno na dosegu roke, gledalci se hitreje naveličajo in zdolgočasijo ter preklopijo kanal. S pomočjo vizualizacije postanejo novice bolj zabavne in zanimive ter tako lažje vzdržujejo hitri tempo življenja.

»Lep večer vam želim še naprej in na svidenje spet jutri.«

6. LITERATURA

1. ALTHEIDE, David L. (1986): MEDIA POWER. Sage Publications Inc., ZDA.
2. ALTHEIDE, David L., Robert P. SNOW (1979): MEDIA LOGIC. Publications Inc., ZDA. Str.: 54 – 81.
3. BIGNELL, Jonathan (1997): MEDIA SEMIOTICS. Manchester University Press, Velika Britanija.
4. BOYD, Andrew (1994): BROADCAST JOURNALISM. The Bath Press, Avon, Velika Britanija.
5. BRANSTON, Gill, Roy STAFFORD (1996): THE MEDIA STUDENT'S BOOK. Routledge, London, Velika Britanija.
6. BUTLER, Jeremy G. (1994): TELEVISION – CRITICAL METHODS AND APPLICATIONS. Wadsworth Publishing Company, Belmont, Kalifornija, ZDA.
7. DAHLGREN, Peter, Colin SPARKS (1992): JOURNALISM AND POPULAR CULTURE. Sage Publications Ltd., London.
8. DOWNING, John in drugi (1990): QUESTIONING THE MEDIA. Sage Publications Inc., ZDA.
9. FEUER, Jane (1992): GENRE STUDY AND TELEVISION v CHANNELS OF DISCOURSE, edt. Robert C. Allen. The University of North Carolina Press. ZDA. Str. 113 – 131.
10. FISKE, John (1990): INTRODUCTION TO COMMUNICATION STUDIES. Routledge, London, Velika Britanija.
11. FISKE, John in John HARTLEY (1989): READING TELEVISION. Routledge, London, Velika Britanija.
12. HARTLEY, John (1982): UNDERSTANDING NEWS. Routledge, London, Velika Britanija.
13. HOLLAND, Patricia (2000): THE TELEVISION HANDBOOK. Routledge, London, Velika Britanija.
14. LACEY, Nick (1998): IMAGE AND REPRESENTATION. Macmillan press LTD, Velika Britanija.

15. LANGER, John (1998): TABLOID TELEVISION, POPULAR JOURNALISM AND THE »OTHER NEWS«. Routledge, London, Velika Britanija.
16. LUTHAR, Breda (1992): ČAS TELEVIZIJE. Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana. Str. 29 – 37
17. LUTHAR, Breda (1998): POLITIKA TELETABLOIDOV. Open Society Institute. Ljubljana.
18. McQUAIL, Denis (1975): COMMUNICATION. Longman Inc., New York, ZDA.
19. McQUAIL, Denis (1994): MASS COMMUNICATION THEORY. Sage Publications. London. Str. 263 – 280
20. NAHTIGAL, Neva (2001): INFORMATIVNO RAZVEDRILO, ZNAČILNOSTI TELEVIZIJSKIH NOVIC. Diplomsko delo. FDV. Ljubljana.
21. NASTRAN-ULE, Mirjana (1992): SOCIALNA PSIHOLOGIJA. Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana.
22. PEMBER, R. Don (1983): MASS MEDIA IN AMERICA. Science research associates, Inc. ZDA.
23. PEROVIČ, Tomaž, Špela ŠIPEK (1998): TV NOVICE. ŠOU Študentska založba, Ljubljana.
24. SCHLESINGER, Philip (1978): PUTTING »REALITY« TOGETHER. Methuen, London, Velika Britanija.
25. SELBY, Keith, Ron COWDERY (1995): HOW TO STUDY TELEVISION. Macmillan press LTD, Velika Britanija.
26. SILLER, Robert C. (1972): GUIDE TO PROFESSIONAL RADIO & TV NEWSCASTING. Tab books, ZDA.
27. STANTON, Nicky (1996): MASTERING COMMUNICATION. Macmillian Press, Anglija.
28. TOLSON, Andrew (1996): MEDIATIONS - TEXT AND DISCOURSE IN MEDIA STUDIES. Arnold, Hodder Headline Group, Velika Britanija.
29. ZETTL, Herbert (1989): THE GRAPHICATION AND PERSONIFICATION OF TELEVISION NEWS v TELEVISION STUDIES, ed. Gary Burns in Robert J. Thompson. Praeger Publishers, NY, ZDA. Str.: 137 - 161
30. YORKE, Ivor (1995): TELEVISION NEWS. Focal Press, Oxford, Velika Britanija.

7. PRILOGA

Za boljše razumevanje diplomske naloge se v prilogi nahaja natančen zapis obeh obravnavanih oddaj.

A. ODDAJA 24UR TELEVIZIJE POP TV

Oddajo vodita Darja Zgonc (v nadaljevanju voditelj 1) in Boštjan Lajovic (v nadaljevanju voditelj 2):

Prva novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Dober večer.</i> (govori voditelj 2 v studiju) <i>Pozdravljeni. Začenjamo v Združenih državah Amerike, ki jih v senci boja proti terorizmu vse bolj razburja največji stečaj v njihovi zgodovini, propad energetskega podjetja Enron.</i> (govori voditelj 1 v studiju) <i>Afera je zdaj dobila novo poglavje. Kongres je prvič v zgodovini proti Beli hiši vložil tožbo z zahtevo, naj mu podpredsednik Chaney preda seznam oseb, s katerimi se je sestal kot vodja skupine za pripravo energetske strategije.</i> KONGRES TOŽI BELO HIŠO (govori novinar) <i>Okoljevarstveniki in demokratski kongresniki so po objavi strategije opozarjali, da je pisana na kožo naftni in drugi energetske industriji. Predvsem pa naj bi škodovala okolju in potrošnikom. Chaney naj bi pri oblikovanju energetske smernice upošteval predvsem nasvete predstavnikov industrije, ki so zahtevali popolno odpravo državne regulacije. Velik vpliv na delovno skupino naj bi imel predvsem Enron, eden največjih donatorjev za predvolilno kampanijo predsednika Busha. V Beli hiši obtožbe zavračajo in poudarjajo, da je kongresni urad za nadzor dela in administracije, ki izročitev podatkov zahteva že skoraj leto dni, dobil obračun stroškov dela skupine za pripravo energetske strategije. To pa je po besedah predstavnikov Bushove administracije tudi vse, kar sodi v njihovo pristojnost. V kongresu medtem pojasnjujejo, da od Chaneya ne zahtevajo vseh podrobnosti pogovorov, ampak le seznam</i></p>	<p>Posnetek seje z novinarji v ozadju</p> <p>Posnetek skripte z napisom: National energy policy</p> <p>Posnetek kolone vozečih vozil</p> <p>Posnetek človeka, ki nataka gorivo v avto</p> <p>Posnetek table s cenami na avtomobilski črpalki</p> <p>Posnetek visoke stavbe</p> <p>Posnetek vhoda v podjetje Enron</p> <p>Posnetek table z razvrstilnim napisom</p> <p>Posnetek stavbe</p> <p>Posnetek Busha na seji</p> <p>Posnetek Bele hiše</p> <p>Posnetek Chaneya z otrokom</p>
---	---

<p><i>ljudi, s katerimi se je delovna skupina srečevala. Odvetniki Bele hiše opozarjajo, da utegne odločitev sodišča v prid kongresa spodkopati ugled ameriške administracije, to pa bi lahko usodno vplivalo na notranjo in zunanjo politiko Združenih držav. Pravni strokovnjaki imajo različne poglede na tožbo. Nekateri poudarjajo, da ima predsednik ustavno pravico, s katero lahko zadrži informacije, ki bi lahko ogrozile državno varnost, drugi pa menijo, da podpredsednika Chaneya ta pravica ne ščiti.</i> (novinar David Jug)</p>	<p>Posnetek Bele hiše Posnetek napisa Enron Posnetek zastave Enrona Posnetek vhoda v podjetje Enron Posnetek stavbe Posnetek policaja pred stavbo Enrona</p>
--	--

Druga novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Madžarski premier Orban je znova zahteval razveljavitev Benešovih dekretov, s katerimi je nekdanja Češkoslovaška po 2. svetovni vojni izgnala več 1000 Madžarov. Zaradi Orbanove zahteve sta se Češka in Slovaška že včeraj odrekli udeležbi na vrhu višjegrajske skupine na Madžarskem, ki so ga nato odpovedali.</i> VIŠJEGRAJSKI VRH (govori novinarka) <i>Orban je namreč v sredo v govoru v evropskem parlamentu dejal, da »Benešovi dekreti niso v skladu s pravnim redom EU. Ta dediščina 20. stoletja se ne sme prenašati v 21. stoletje«. Češka in Slovaška morata dekrete razveljaviti, je dodal, še pred vstopom v Unijo. Oba premiera Zeman in Dzurinda sta iz protesta odpovedala udeležbo na petkovem vrhu višjegrajske skupine, saj kot je pojasnil slovaški premier »ponovno odpiranje zgodovine ne vodi nikamor«. Potem ko je udeležbo na vrhu odpovedala še Poljska, je Madžarska kot edina preostala članica skupine srečanje prestavila. Orban je danes svoje zahteve kljub protestom obnovil, »dekreti naj bi namreč zadevali človeško dostojanstvo in človekove pravice«, zato ne gre za dvostransko vprašanje. Zaradi Benešovih dekretov, poimenovali so jih po takratnem Češkoslovaškemu predsedniku, so po letu '45 razlastnili in izgnali skoraj 3 milijone sudetskih Nemcev in več 1000 Madžarov. Evropski komisar za širitev Verheugen je zatrdil, da zaplet ne bo vplival na vključevanje v Evropsko unijo. Višjegrajska četverica si sicer, podobno kot Slovenija, vključitev v to regionalno organizacijo obeta leta 2004.</i> (novinarka Nina Vobič)</p>	<p>Posnetek seje Slika Orbana in zapis njegove izjave Posnetek seje Posnetek premiera Zemana Posnetek premiera Dzurinda Slika premiera Dzurinda in zapis njegove izjave Posnetek seje z novinarji Slika premiera Orbana in zapis njegove izjave Posnetek prometne ulice Posnetek slovaške zastave Posnetek evropskega parlamenta, v naslednjem kadru fokus na Verheugnu Posnetek skupinskega slikanja evropskih politikov</p>
---	--

Tretja novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju) <i>Več 1000 ljudi se je v Hebronu udeležilo pogreba Palestinca, ki so ga davi ustrelili izraelski vojaki. Domnevali so, da jih namerava napasti, vendar se je kasneje izkazalo, da moški sploh ni bil oborožen. Izraelska vlada pa je napovedala razpravo o omejitvi gibanja za palestinskega predsednika Arafata.</i></p>	<p>Posnetek množice ljudi, ki protestira Posnetek ljudi, ki nosijo pokrito truplo Posnetek množice ljudi, ki protestira Posnetek ljudi, ki nosijo pokrito truplo Posnetek Afarata v množici novinarjev Posnetek množice sedečih ljudi v vojaških uniformah</p>
---	---

Četrta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Pakistanska policija se boji, da ne bo našla trupla novinarja Daniela Pearla, ki so ga pred več kot tednom dni ubili njegovi ugrabitelji. Ti se domnevno skrivajo v mestu Pešovar na meji z Afganistanom. Pearlova žena je povedala, da noče maščevanja, nasprotniki pakistanskega predsednika pa so ostro kritizirali oblasti, ker umora niso preprečile.</i></p>	<p>Slika nasmejanega Daniela Pearla Slika moškega na tleh, ki mu s pištolo merijo v glavo Slika dveh dokumentov Slika dela pisma, kjer lahko preberemo posamezne besede Posnetek pakistanskega predsednika z novinarjem</p>
--	---

Peta novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju) <i>V intervjuju za nemško revijo Der Spiegel je srbski premier Zoran Džindić izjavil, da ZRJ Haaškemu sodišču ne namerava izročiti nekdanjega poveljnika vojske Republike Srbske Ratka Mladića. Izročitev Mladića, osumljenca za vojne zločine v Srebrenici leta '95, bi po Džindićevem mnenju povzročila državljansko vojno, kar pa je preveč tvegano, meni srbski premier.</i></p>	<p>Posnetek Džindića med govorom Posnetek Mladića med vojaki in civilisti Posnetek beguncev v koloni Posnetek beguncev, ki vstopajo v avtobus</p>
---	--

Šesta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>V Veliki Britaniji precej prahu dviguje odločitev posebne zdravniške komisije, ki je paru, ki bi s tkivom zarodka rad rešil življenje bolnemu otroku, dovolila umetno oploditev. S posebno gensko tehnologijo bodo zdravniki ugotovili, če z zarodkovim tkivom lahko pomagajo bolnemu otroku.</i> ZARODEK REŠUJE ŽIVLJENJE (govori novinar) <i>Zane Hashmi iz Leedsa v severni Angliji, ki se kot vsak drug 3-letni otrok rad igra s svojimi najljubšimi igračami, ne ve, da ima redko smrtonosno krvno bolezen talasemijo. Gre za dedno obliko slabokrvnosti, ki je posledica napake v dednem zapisu, zaradi katere se tvori nepravilna oblika hemoglobina. Rdeče krvne celice so bolj krhke in hitreje</i></p>	<p>Posnetek igrajočega se otroka z očetom Posnetek cele družine ob igri Posnetek ljudi, ki delajo v laboratoriju,</p>
---	---

<p><i>razpadejo. Zane ni obsojen na smrt, saj ga lahko ga reši presaditev krvnega mozga. Ker ne njegova starša, ne štirje bratje in sestre, ne noben darovalec nimajo povsem enakega krvnega mozga, sta se Shanana in Raj Hashmi odločila imeti še enega otroka, ki bo imel povsem enak krvni mozek. To pomeni, da sta morala upravo za embriologijo zaprositi, da so jima dovolili, da s pomočjo genske tehnologije in umetne oploditve postaneta starša otroku, ki bo rešil na smrt bolnega Zana. Postala sta prvi par, ki so mu to dovolili.</i></p> <p>(izjava Jaysona Whitackerja, očeta zarodka s podobno boleznijo)</p> <p>»Če bo zarodek ustrezen in bomo lahko izvedli transplantacijo, bo naše življenje postalo normalno. Zane bo lahko normalno živel.«</p> <p>(govori novinar) Šestemu otroku družine Hashami že zdaj pravijo dizajnerski dojenček, ker bodo v maternico njegove matere vsadili tistega od embrijov, ki bo imel povsem enak krvni mozek. Številni pari s podobnimi težavami so navdušeni, obstajajo pa tudi resni pomisleki. Z drugimi besedami, obstaja bojazen, da ne bi dizajnerski otroci postali neke vrste darovalci rezervnih delov za svoje bolane brate in sestre, ki jih starši ne bi imeli tako radi kot svoje naravno spočete otroke. Za 24ur iz Londona Brane Kastelic.</p> <p>(iz Londona Brane Kastelic)</p>	<p>Posnetek dela z epruveto</p> <p>Posnetek celične tekočine v epruveti</p> <p>Posnetek laboratorijske delavke, nato približanje njenih rok</p> <p>Posnetek dela ob mikroskopu</p> <p>Posnetek srečne družine, ki vstopa v avto</p> <p>Posnetek izjave Jaysona Whitackerja</p> <p>Posnetek otroka z očetom v igri</p> <p>Posnetek druge mame z otrokom</p> <p>Posnetek nasmejanega otrokovega obraza in mama</p> <p>Slika Braneta Kastelica in Tower Bridgea</p>
--	--

Sedma novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju)</p> <p>AFERA SLORK</p> <p><i>Afera Slork dobiva nove razsežnosti. Kot poroča dnevni časopis Delo, je poleg podjetja Slork denar posojala tudi humanitarna organizacija Rdeči križ. Ta naj bi različnim pravnim osebam skupaj posodil več kot 100 milijonov tolarjev. Med drugim je posodil denar podjetju iz skupine Perspektiva in odvetniku Miru Senici.</i></p> <p>RDEČI KRIŽ POSOJAL DENAR</p> <p>(govori novinarka) <i>Predsednik uprave perspektive Darko Južna, nam je po telefonu povedal, da je Rdeči križ včeraj odpoklical depozit in da je njegovo podjetje vsa sredstva v višini 50 milijonov nemudoma vrnilo. Poudaril je še, da je pri sposoji šlo za temeljno obrestno mero +2%, kar je 3 do 4% več od obrestnih mer, ki jih ponujajo banke. Kredit naj bi dobil tudi znani odvetnik Miro Senica. Pred kamero ni želel govoriti, pravi pa, da je šlo za premostitveni kredit v višini 10 milijonov tolarjev. »Denar sem si sposodil in ga z</i></p>	<p>Slika Mirka Jeleniča s simbolom Rdečega križa nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek ulice, kjer stoji stavba RK</p> <p>Posnetek slovenske zastave z zastavo RK na stavbi, posnetek simbola RK na stavbi</p> <p>Posnetek stavbe RK</p> <p>Posnetek slovenske zastave in zastave RK</p> <p>Posnetek Senice v pogovoru z novinarko</p> <p>Posnetek ulice in stavke RK</p> <p>Slika Senice z zapisano izjavo</p>
--	--

<p><i>obrestmi tudi vrnil«, še dodaja Senica. Mirko Jelenič, generalni sekretar Rdečega križa, je ves čas vztrajno zatrjeval, da humanitarna organizacija pravnim osebam ni posojala nobenih sredstev. Na ponedeljkovi seji izvršilnega odbora pa naj bi med drugim tudi razkril, da je tudi Rdeči križ posojal različnim pravnim osebam.</i> (novinarka Maja Sodja)</p>	<p>Posnetek Mirka Jeleniča za mizo</p> <p>Posnetek seje</p>
--	---

Osma novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju)</p> <p>LIPICANCI</p> <p><i>Na dopoldanskem zboru Rejcev lipicancev, kje drugje kot v Lipici, je padla marsikatera pikra na račun kmetijskega ministrstva, tako s strani vodstva združenja kot s strani gosta dr. Pretnarja, ki je pred 2 letoma na evropski ravni patentiral lipicance kot geografsko zaščiteno blagovno znamko, kar je bil prvi korak k priznanju Lipice kot domicilne kobilarne te elitne pasme konj, čemur predvsem Avstrijci ostro nasprotujejo.</i></p> <p>REJCI KRITIZIRALI MINISTRSTVO</p> <p>(govori novinar)</p> <p><i>Odkar so naši pogajalci v Bruslju dosegli odlok podelitve domicila za lipicance dokler Slovenija ne bo polnopravna članica Evropske skupnosti, so se priprave za pogajanja na evropski ravni, torej za prerekanje z Avstrijci, osredotočile na strokovne temelje ravnanja z rejniško knjigo, skratka na obvladovanje vsega, kar bi Evropa in svet pričakovala od domovine lipicanca, če bi nam jo nekoč priznali.</i></p> <p>(izjava Rajka Vojtkovszkyja, predsednika Združenja rejcev lipicancev) »Brez enega suporta ministrstva, da te projekte podpira, tudi in ne da moramo mi prosit za tisto, kar bi država sama mogla izvajati.«</p> <p>(izjava Miroslava Marca, tajnika Združenja rejcev lipicancev) »Poanta je na tem: projekt je tako velik, da je edino možno, znotraj Slovenije, karkoli doseči, da interdisciplinarni tim skupaj stopi.«</p> <p>(govori novinar) <i>Kmetijsko ministrstvo pa tudi na mednarodni ravni le najskromneje podpira delo Združenja zasebnih rejcev, ki skrbi za polovico slovenskih lipicancev, torej tako kot lipiška kobilarna, kot bi se ne zavedalo pomena evropskega in s tem svetovnega priznanja Slovenije kot domovine lipicancev.</i></p> <p>(izjava dr. Bojana Pretnarja, Svetovna organizacija za intelektualno lastnino Ženeva) »Ne vem kako bi se vsi vi počutili, če bi nenadoma vašo dejavnost začel kontrolirati in, uporabil bom nevtralni izraz, usmerjati nekdo, ki bi ga morali ubogati.«</p> <p>(govori novinar) <i>Človek, ki je dosegel priznanje geografske zaščite</i></p>	<p>Slika lipicanca nad voditeljevo levo ramo</p> <p>Posnetek seje</p> <p>Posnetek lipicancev</p> <p>Posnetek listanja po rejniški knjigi, posnetek lipicanca</p> <p>Posnetek izjave Rajka Vojtkovszkyja</p> <p>Posnetek izjave Miroslava Marca</p> <p>Posnetek lipicancev</p> <p>Posnetek seje</p> <p>Posnetek lipicanca</p> <p>Posnetek izjave dr. Pretnarja</p> <p>Posnetek lipicancev z jahači</p>
--	---

<p><i>imena lipicancev in s tem v avstrijsko-evro kolesje vrgel neprebavljivo kost, pa je močno zaskrbljen nad domačo kmetijsko zakonodajo, ki je nestrokovno zastavljena, največja nevarnost za lastne zaščitene blagovne znamke.</i></p> <p>(izjava dr. Pretnar) »Opozarjam na to, da zakon o kmetijstvu in zakon o vinu precej načenjata, celo rušita to že zgrajeno pravno podlago, pa ne samo pri lipicancih, temveč tudi za vrsto drugih področij, ker sta ta dva zakona iz tega zornega kota zelo zelo nestrokovna, milo rečeno.«</p> <p>(govori novinar) <i>Ali če citiramo dr. Pretnarjevo uvodno predavanje na zboru združenja, »smo Slovenci kot kaže genetsko preddisponirani, da redno vlečemo poteze v lastno škodo«.</i></p> <p>(novinar Iztok Presl)</p>	<p>Posnetek dr. Pretnarja med govorom</p> <p>Posnetek lipicanca pri izvedbi figure</p> <p>Posnetek izjave dr. Pretnarja</p> <p>Posnetek dr. Pretnerjevega govora</p> <p>Posnetek kočije z lipicanci</p>
--	---

Deveta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju)</p> <p>VARNOST</p> <p><i>Katastrofani požari v predorih Mont Blanc, Eurotunnel in drugi so v zadnjih letih vzpodbudili številna vprašanja o varnosti evropskih predorov. Skupina hrvaških in slovenskih strokovnjakov je izumila nov patent gradnje varnih predorov in učinkovitega gašenja požarov v njih. Ta teden so jih predstavili v okolici Zagreba.</i></p> <p>VARNI TUNELI</p> <p>(govori novinarka) <i>Nedavne nesreče v evropskih predorih so pokazale, da sedanju sistemi ventilacije niso preveč učinkoviti. Slovenski in hrvaški strokovnjaki predlagajo novost.</i></p> <p>(izjava hrvašega strokovnjaka) »Princip je takšen: žaluzije se v spuščnem stropu, ki je razdeljen v tri kanale, odpirajo pred in za požarom, vse ostale pa so zaprte. Na čelu predora so ventilatorji, ki skozi te žaluzije in kanale odvajajo zrak. Med žaluzijami, na mestu, kjer je izbruhnil požar, pa se zrak ne premika. To mesto poškopite z vodno meglo, ki požar takoj pogasi.«</p> <p>(govori novinarka) <i>Na vsakih 10 metrov v predoru bi bile postavljene posebne luči, ki bi določile mesto požara, kazale pa bi tudi smer izhoda.</i></p> <p>(izjava dr. Otta Widetscheka, avstrijska komisija za varnost) »Tudi v Avstriji iščemo celovite rešitve pri gradnji predorov, zato menim, da bi lahko imel ta sistem svetlo prihodnost, če bi ga predstavili pri nas.«</p> <p>(govori novinarka) <i>Ekipe strokovnjakov je opravila že nekaj uspešnih poskusov na maketah predorov. Sedaj pa čakajo na priložnost, da svoj patent uresničijo tudi v realnost.</i></p> <p>(izjava Andreja Čuferja, Orbipark Inženiring biro) »Jaz se trudim</p>	<p>Slika predora in ognja pred njim nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek gašenja požara</p> <p>Računalniška simulacija gašenja požara v predoru</p> <p>Posnetek srečanja</p> <p>Posnetek simulacije delovanja</p> <p>Posnetek hrvaškega strokovnjaka</p> <p>Posnetek simulacije delovanja</p> <p>Računalniška simulacija</p> <p>Posnetek izjave dr. Widetscheka</p> <p>Posnetek simulacije delovanja</p> <p>Posnetek skupine na srečanju</p> <p>Posnetek izjave Andreja Čuferja</p>
--	---

<p>že približno 3 leta, da bi tunel, ki je na razpolago, ki je že zgrajen na Trojanah dobil za poskus, ali pa eden od tunelov, ki ga gradijo. Žal ne pri Darsu ne pri Ministrstvu za promet, nikjer nisem naletel na odprta vrata. Še meni danes ni jasno zakaj.»</p> <p>(govori novinarka) <i>Na Hrvaškem imajo očitno več posluha za to, saj je patent novega predora navdušil ministrstvi za promet in gradbeništvo. Kakašna je varnost v hrvaških predorih?</i></p> <p>(odgovarja Josip Pavetić, direktor Ekoventa) <i>»Ker prispevek ne bo objavljen na Hrvaškem, bom rekel, da je katastrofalna. Na žalost tudi v Sloveniji ni nič drugače. Sedanji ventilacijski sistemi gasilec ne omogočajo nikakršne možnosti, da bi pogasili požar.«</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Montaža predstavljenega predora je kar 5-krat hitrejša in kar 450 eurov/m² cenejša od sedanjih predorov, kar pa verjetno moti predvsem močni gradbeniški lobi.</i></p> <p>(novinarka Tanja Bernard)</p>	<p>Posnetek tunela in ognja pred njim, nato ga gasilec pogasi</p> <p>Posnetek hrvaškega strokovnjaka</p> <p>Posnetek odgovora Josipa Pavetića</p> <p>Računalniška simulacija delovanja</p> <p>Posnetek predavanja</p>
---	---

Deseta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju)</p> <p><i>V Sloveniji imamo sedem potresnih opazovalnic, kar je po mnenju strokovnjakov premalo. Po potresu v Posočju je vlada oddobrila njihovo posodobitev, pa tudi gradnjo 18-ih novih. To naj bi končno omogočilo kakovostno zbiranje in obdelavo podatkov.</i></p> <p>NOVE OPAZOVALNICE</p> <p>(govori novinarka)</p> <p><i>Sedmim obstoječim opazovalnicam naj bi se še v teh dneh pridružilo pet novih; tri v okolici Krškega, ena na Pohorju in ena na Kumu. Do konca letošnjega leta naj bi dobili še štiri. Z gradnjo preostalih devetih pa bodo začeli naslednje leto. Do konca leta 2003 se nam obeta 25 potresnih opazovalnic.</i></p> <p>(izjava Renata Vidriha, Urad za seizmologijo) <i>»Vsekakor pa bomo večjo mrežo oziroma večjo gostoto opazovalnic namenili urbanim prostorom, tako kot je Ljubljana, krški prostor in pa seveda aktivnejšim strukturam.«</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Več centrov bo pripomoglo k hitrejši in učinkovitejši obdelavi podatkov.</i></p> <p>(izjava Renata Vidriha) <i>»Bistvo tega avtomatičnega omrežja bo v tem, da bo samodejno izračunal potresne parametre in samodejno obveščal javnost oziroma pristojne institucije v stvarnem času.«</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Način obveščanja sedaj poteka preko dežurnega seizmologa, kar lahko traja tudi uro ali več.</i></p> <p>(izjava Renata Vidriha) <i>»V republiškem načrtu obveščanja in alarmiranja, je naš čas eno uro, namreč, pol ure je potrebno za pot, pol ure za obdelavo podatkov, približno seveda, je lahko ta čas tudi</i></p>	<p>Računalniška slika Slovenije z označenimi obstoječimi in načrtovanimi opazovalnicami</p> <p>Posnetek izjave Renata Vidriha</p> <p>Posnetek zapisa seizmograma</p> <p>Posnetek izjave Renata Vidriha</p> <p>Posnetek porušene Ljubljane po potresu</p> <p>Posnetek izjave Renata Vidriha</p>
---	--

<p>dajši, če je dežurni seizmolog tukaj oziroma, če lahko hitreje zbere podatke. Potem pa se bomo pogovarjali o nekaj minutah.« (govori novinarka) Na Republiškem uradu za zaščito in reševanje so nam povedali, da prednosti, ki naj bi jih zagotovil projekt zaenkrat še ne morejo komentirati. Upajo le, da se bojo ugodne napovedi uresničile. Petletni projekt so ocenili na približno 700 milijonov slovenskih tolarjev. (izjava Renata Vidriha) »Od tega je več kot polovica namenjena za precizne drage instrumente, ostalo pa za gradnjo potresnih opazovalnic.« (govori novinarka) Na Uradu za seizmologijo pravijo, da so slovenske opazovalnice, kljub zastareli opremi, po kvaliteti podatkov, ki jih dnevno preverjajo med 50-imi najboljšimi na svetu. (novinarka Maja Sodja)</p>	<p>Posnetek hiš po potresu</p> <p>Posnetek Ministrstva za obrambo</p> <p>Posnetek hiše po potresu</p> <p>Posnetek sobe po potresu</p> <p>Posnetek izjave Renata Vidriha</p> <p>Posnetek delujočih seizmografskih aparatov</p>
--	---

Enajsta novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju) Poročali smo že o protestu stanovalcev samskega doma v Velenju, ki se morajo zaradi prodaje objekta do konca meseca izseliti, pa se mnogi nimajo kam. Kupec je občina, ki namerava stavbo izprazniti, saj naj bi z njo reševala stanovanjske težave občanov. KOLIKO JIH BO NA CESTI? (govori novinarka) Družine, ki v samskem domu živijo že vrsto let, so se znašle v hudi stiski, saj se lahko v trenutku znajdejo na cesti. S protestnim shodom so minuli teden opozorili na problem, na sestanku z županom pa je bilo zelo vroče. (izjave ženske) »Poglejte koliko jih je...« (izjava župana) »Še več jih je, saj jih lahko pride 1000 sem...« (izjave ženske) »Pa naj grejo na cesto, kam bojo otroci, ko nimajo kisika...« (izjava župana) »Tolk kot vi se lahko tudi jaz derem.« (izjave ženske) »Če smo jezni, razumte...« (izjava župana) »A mislite, da jaz sem pa vesel, ker ste vi v stiski?« (govori novinarka) Konec meseca naj bi Gradis stanovalcem odklopil elektriko in vodo. (izjava stanovalke) »Sina imam starega 19 mesecev, je bil do enega leta na kisiku, skoz je zdaj bolan. Plus tega zdaj še imava, da zdaj nam bodo odklopili elektriko, ponoči rabi kisik. Kam bomo z njim?« (izjava dečka) »Sam sem z mamico, pa nimam kje spat pa mečejo nas na cesto pa nimam se kje igrat.« (izjava deklince) »Hodim v šolo, pa ne morem se učiti pa svojo sobo bi rada imela.« (izjava Srečka Meha, župana mestne občine Velenje) »Za prebivalce mestne občine Velenje se bomo zagotovo angažirali, da</p>	<p>Posnetek bloka</p> <p>Posnetek mame z otrokom</p> <p>Posnetek vhoda v blok, posnetek shoda</p> <p>Posnetek zelo čustvenega dialoga ženske in župana na sestanku</p> <p>Posnetek ženske s solzami v očeh</p> <p>Posnetek družine na sestanku</p> <p>Posnetek izjave stanovalke</p> <p>Posnetek izjave dečka</p> <p>Posnetek izjave deklince</p> <p>Posnetek izjave Srečka Meha</p>
---	--

<p><i>jim bomo po pravilniku poskušali zagotoviti stanovanja, ki jih bomo imeli na razpolago. Drugače pa se z Gradisom dogovarjamo, da bomo tiste stanovalce, ki drugam ne bodo mogli, imeli ustrezna stanovanja v Velenju ali na drugi lokaciji.«</i> (govori novinarka) <i>Po zadnjih podatkih naj bi občina polovici družin omogočila, da ostane v domu, vendar pa bo vse jasno prihodnji teden, ko bo še enkrat zasedala občinska komisija.</i> (novinarka Damjana Seme)</p>	<p>Posnetek protestnega shoda</p> <p>Posnetek bloka</p>
--	---

Dvanajstva novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Iz Ljubljane se, kot je videti, umikajo svetovne hotelske verige. Potem ko je že lani hotel Union prekinil sodelovanje s Holiday Innom, se je letos končalo tudi sodelovanje med hotelom Lev in verigo Intercontinental.</i> UMIK IZ SVETOVNIH VERIG (govori novinarka) <i>Hotel Union je po 22-ih letih sodelovanja s Holiday Innom prekinil zaradi ponujene nove pogodbe, ki je bila predraga. Hotelirji pa so poleg tega zahtevali še poročilo o prodaji Unionovih delnic, kršili pa so tudi pravni red, saj niso priznavali naših sodišč.</i> (izjava Renate Blažič, hotel Union) <i>»Z veseljem ugotavljamo, da je bila odločitev, da prekinemo s tem sodelovanjem popolnoma pravilna. Rezulati kažejo na to in sicer so se vse rezervacije, ki so bile edini pomislek pri podaljšanju pogodbe pač prekanalizirale skozi druge veje in sicer je tu internet, ki nas povezuje pač s celim svetom, tako da zdaj več ta aspekt ni tako pomemben.«</i> (novinarka) <i>V hotelu Lev pa visokih odškodnin za uporabo imena Intercontinental, kot so povedali, sploh niso mogli poravnati. Zato je veriga zatem, ko je zapustila tudi Zagreb in Beograd, odšla tudi iz Slovenije. Tako imamo v Ljubljani zaenkrat še dva tuja hotelirja: Austrotel in Best Western kot hotel Slon.</i> <i>Sicer pa naj bi, če je verjeti turističnim delavcem in nekaterim ljubljanskim hotelirjem, Ljubljano kmalu zapustil tudi Austrotel.</i> <i>Vendar to na razvoj turizma, kot so nam povedali naši gospodarstveniki, ne bo vplivali.</i> (izjava Bojana Medena, Slovenska turistična organizacija) <i>»Mislim, da se s tem ne prekinja vpetost slovenskega turizma v mednarodne tokove in standarde. Tudi naša zakonodaja, ki ureja hotelske standarde je relativno stroga, tako da to je</i></p>	<p>Posnetek hotela Union</p> <p>Posnetek vodometa pred hotelom</p> <p>Posnetek sobe v hotelu</p> <p>Posnetek izjave Renate Blažič</p> <p>Posnetek hotela Lev</p> <p>Posnetek hotela Austrotel</p> <p>Posnetek hotela Slon</p> <p>Posnetek novinarke izpred hotela Austrotel</p> <p>Posnetek znotraj hotela</p> <p>Posnetek izjave Bojana Medena</p> <p>Posnetek vhoda v hotel Slon</p>
---	--

<p><i>tudi eno zagotovilo za kvalitetno poslovanje hotelov.«</i> (govori novinarka) <i>Svetovne hotelske verige bodo, po besedah direktorja Slovenske turistične organizacije, ves čas prihajale in odhajale. Dokaz je tudi, da se naprimer število nočitev v Unionu zaradi nesoglasje s Holiday Innom sploh ni zmanjšalo.</i> (novinarka Barbara Janežič)</p>	<p>Posnetek hotelske sobe</p> <p>Posnetek vhoda v hotel Union</p>
--	---

Trinajsta novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju)</p> <p><i>Promet. Ponoči se je na slovenskih cestah zgodilo 42 nesreč, od tega kar 10 na koprskem, med njimi tri hude s štirimi težko ranjenimi udeleženci. Najhujša se je primerila 23-letnemu vozniku in 26-letnemu sopotniku z Bleda. Voznik je v desni ovinek kilometer pred Rižano verjetno zapeljal s preveliko hitrostjo, oplazil drevo, od tam pa ga je odbilo v tovornjak, ki je vozil jadrnico. Blejca, ki so ju iz avtomobila izrezali gasilci, sta še vedno v kritičnem stanju v izolski bolnišnici.</i></p>	<p>Posnetek iz več kadrov posnetih ponoči, ki prikazujejo zmečkan osebni avto, tovornjak z jadrnico in več policistov</p>
---	---

Štirinajsta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju)</p> <p><i>Na svojem domu v Kaliforniji je v 89-em letu umrl Chuck Jones, ustvarjalec priljubljenih risanih figur kot so Bugs Bunny ali Zajec Dolgouhec, Racman Duffy Duck in Pujsek Porky Pig. Jones je bil trikrat nagrajen z oskarjem za režijo, pred šestimi leti pa so mu oskarja podelili tudi za življenjsko delo.</i></p>	<p>Posnetek več delov različnih risank z omenjenimi figurami</p> <p>Posnetek Jonesa s človekom oblečenim v Zajca Dolgouhca med izročanjem simboličnega ključa.</p>
---	--

Petnajsta novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju)</p> <p>IME TEDNA</p> <p><i>Letošnji izbor evrovizijske popevke je povzročil pravo revolucijo. Nekaj zaradi škandaloznih zapletov pri glasovanju, precej pa tudi zaradi zmagovalk oziroma zmagovalcev. Trio z imenom Sestre, tri elegantne dame, ki so strastno odpele zmagovalno pesem Samo ljubezen, so namreč tranvestiti, kar je močno vznemirilo javno mnenje. Sestre so bile glavna tema pogovorov in pisanj v preteklem tednu in nočjo so prvič po prireditvi, posebaj za nas, stopile pred televizijsko kamero. Ime tedna.</i></p> <p>Ime tedna: SESTRE</p> <p>(govori novinarka) <i>Na srečanje so prišle rahlo izčrpane od dogodkov zadnjih dni, pa se jim to ni prav nič poznalo. Urejene</i></p>	<p>Slika dveh članic skupine Sestre nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek treh deklet in novinarka, ki se posedajo za mizo v baru</p>
--	--

<p><i>do zadnje pičice so se Marlenu, Daphne in Emperatrice spustile z menoj v prijazen klepet. Seveda me je najprej zanimalo, kako so doživele zmago.</i></p> <p>(izjava Marlene) »Pač že takoj, ko še iz studija nisem stopila, so se mi solze ulile in sem se pol skrila pod ene stopnice in potem sem hitela po robčke, pobrisala lepo, da sem šla pol ven vsa vesela in se postavila pred kamere in fotoaparate.«</p> <p>(izjava Emperatrice) »Moja mama je bila vsa na trnih, rekla je, da je tako držala pesti, da so jo pesti bolele.</p> <p>(izjava Daphne) »Pri meni doma pa ravno pri finalu je zmanjkalo elektrike, tako da niso tega mogli spremljati. So bili tudi presenečeni pozitivno. Me je pa poklicala tudi teta iz Holandije in mi čestitala, kar me je najbolj presenetilo.«</p> <p>(izjava Marlene) »Prijatelji iz cele Evrope. Jaz sem lani študirala v Belgiji delovno terapijo. In sem spoznala ogromno prijateljev iz Evrope, ki so blazno ponosni da me sploh poznajo in da se je kaj takega zgodilo, ker sem že lani na veliko govorila, da pa bom nastopila na Emi, da se bomo prijavile ziher.«</p> <p>(govori novinarka) Marlenu je med njimi najbolj samozavestna, pa tudi najbolj zgovorna. Tako tudi na intervjujih največ govori prav ona. Imajo pa tudi sicer naloge razdeljene.</p> <p>(izjava Emperatrice) »Marlenu je takšen karakter in je brez dlake na jeziku in je zelo dobra govornica...«</p> <p>(izjava Marlene) »Lej ena je...«</p> <p>(izjava Emperatrice) »Od kje?«</p> <p>(izjava Marlene) »Ja na jeziku sem jo imela.«</p> <p>(izjava Emperatrice) »Tako da Marlenu zelo rada govori in ji prepustimo to, če to zna.«</p> <p>(izjava Marlene) »Jaz na primer bi se že znala kaj napackat gor, ampak bi se napackala in se s tem sploh ne ukvarjam. Lahko se napudram, si zakrijem obrvi...«</p> <p>(govori novinarka) Katera od vas to...</p> <p>(izjava Marlene) »Emperatrice. Zato pa to dela, Daphne je pa bolj taka domačica. Ona nam pa vse zlika, vse naštima, vse na svoje mesto, mal živcira, tako da je ta prava persona.«</p> <p>(govori novinarka) Njihova skupna ljubezen je glasba, imajo pa tudi vsaka svoje ljubezni.</p> <p>(izjava Daphne) »Narava, obožujem cvetje in naravo, Kala mi je zelo všeč, pa glorioza, orhideje, na splošno, poljsko cvetje.«</p> <p>(govori novinarka) Tudi vrtnariš...?</p> <p>(izjava Daphne) »Ja, sem agronomka po izobrazbi.«</p> <p>(izjava Emperatrice) »Moja ljubezen je pa kozmetika, maskerstvo, muzika, muzika je meni taka ljubezen, glasba je</p>	<p>Posnetek vsake posebaj v treh kadrih</p> <p>Posnetek vseh treh naenkrat</p> <p>Posnetek pesmi na evrovizijskem tekmovanju</p> <p>Posnetek vseh treh</p> <p>Posnetek pesmi na evrovizijskem tekmovanju, posnetek izjave Emperatrice</p> <p>Posnetek pesmi na evrovizijskem tekmovanju</p> <p>Posnetek izjave Daphne</p> <p>Posnetek pesmi na evrovizijskem tekmovanju, posnetek izjave Marlene</p> <p>Posnetek Marlene, kamera potuje po dolžini celega telesa</p> <p>Posnetek vseh treh in nato close-up na Emperatrice</p> <p>Posnetek Daphne, kamera potuje po dolžini njenega telesa, posnetek izjave Marlene, nato se kot kamere razširi na vse tri</p> <p>Posnetek Daphne, kamera potuje po dolžini njenega telesa</p> <p>Posnetek treh parov čevljev z visokimi petami in podplati</p> <p>Posnetek čevlja z visoko peti in podplatom</p> <p>Posnetek vseh treh, nato close-up na</p>
--	---

<p><i>meni taka ljubezen, ki te...«</i> (izjava Marlena) »Potem imaš zelo rada Alfija Nipiča, muzika, muzika, muzik muzik muzika,... Moja ljubezen so pa ljudje. Tudi sama delam diplomsko nalogo iz psihiatrije in sicer Umetnostna terapija.« (govori novinarka) <i>Imate domače živali?</i> (izjava Marlena) »Ja, doma imam jaz tako lepo psičko Ši tzu-ja z dolgo dlako, ki je čisto zmešana na mene.« (izjava Emperatice) »Kar renči.« (izjava Marlena) »Ja, zelo je velika, sploh me ne pusti...« (izjava Emperatice) »Takšen majhen krapč...« (izjava Marlena) <i>Ja, čisto je divja.«</i> (izjava Emperatice) »Jaz imam pa rada muce.« (izjava Daphne) »Jaz imam zelo rada tudi domače živali, najraje bi pa imela kakšno pumo recimo, ali pa tigra, kačo, pitona, pet metrov, da mi tam...« (izjava Marlena) »Kaj še Daphne, slona, nosoroga,... potem lahko pa cel živalski vrt posvojiš.« (izjava Daphne) »Ne tako ekstremno, ne, negovano.« (govori novinarka) <i>In kaj menijo o partnerski ljubezni?</i> (izjava Marlena) »Mi se ne ukvarjamo s spolom, ne, mi imamo ljudi. Naši partnerji so ljudje, ne spoli. Energija je tista, duša, ki jo daš ti, svoje srce, ne glede na spol.« (govori novinarka) <i>Vse si želijo v prihodnosti ustvariti držino, vendar za resno zvezo ta hip nimajo časa.</i> (izjava Marlena) »Če imaš nekoga rad, če ga ljubiš, se mu moraš posvetiti s celim telesom in me smo toliko poštene in toliko odkrite in se toliko zavedamo, da trenutno nismo sposobne komu posvetiti celotno našo dušo in telo in rajši ne igramo neke skrite ljubezni, nekaj nerealnega, neiskrenega in smo, gojimo to sestrsko ljubezen.« (govori novinarka) <i>Lahko jim le zaželimo, da bodo z njo osvojile Evropo.</i> (novinarka Andreja Virk Žerdin)</p>	<p>Emperatice</p> <p>Posnetek para čevljev z visoko peti in podplatom</p> <p>Posnetek treh parov čevljev z visokimi petami in podplati, posnetek vseh treh</p> <p>Posnetek Daphne v ogledalu Posnetek vse tri, nato close-up na Daphne</p> <p>Posnetek Emperatice, kamera potuje po dožini njenega telesa Posnetek vseh treh</p> <p>Posnetek kamere od Daphne, prek Emperatice, do Marlene Posnetek vseh treh</p> <p>Posnetek pesmi na evrovizijskem tekmovanju</p>
---	--

Šestnajsta novica:

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Slovenijo pa skuša osvojiti nova partijska linija. Pod geslom »Pravice in resnice ne bomo žrtvovali«, sta Inštitut Karl Marx in Komunistična partija Slovenije v Kranju pripravila shod delovnega ljudstva.</i> SHOD KPS (govori novinar) <i>V ne povsem polni dvorani kranjskega občinskega poslopja se je zbralo približno šest članov in</i></p>	<p>Posnetek dvorane</p>
--	-------------------------

<p><i>privržencev Komunistične partije iz naše ožje domovine. Generalni sekretar je v uvodnem govoru obsodil divjaški kapitalizem in opozoril na vedno bolj nezavidljiv položaj proletariata v naši družbi.</i></p> <p>(izjava dr. Mareka Lenardiča, generalnega sekretarja KPS)</p> <p><i>»Prvič, da se ta ropanja podjetij oziroma uničevanja družbene lastnine, materialnega bogastva nadaljuje. Do zdaj smo že skoraj uničili 2600 firm in podjetij ali pa smo jih divje lastninili.«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Partija je pozvala k ateizmu, saj se s silami, ki nezaustavljivo rekatolizirajo državo vse bolj šopirira razredni sovražnik. Nevidni notranji sovražnik pa se s konstrukti in korupcijo zajeda v vse pore sistema. Zaslediti ga je celo v vrhovih ministrstev.</i></p> <p>(izjava dr. Mareka Lenardiča) <i>»In tukaj apeliramo na to, da se preneha ta praksa konstruktov, ki se formalno vršijo v samem notranjem ministrstvu in pa političnega pokrivanja teh konstruktov s strani ministra, ki to pokriva zato, da bo za to nagrajen.«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Čase svetle preteklosti utegne obuditi le vnovična vrnitev oblasti ljudstvu, denimo na predsedniških volitvah.</i></p> <p>(izjava dr. Mareka Lenardiča) <i>»Zaenkrat nimamo zelene luči, da bi se lahko združenja, Partija in takoimenovano gibanje ali fronta lahko udeležilo volitev, ker nimamo širše podpore...«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Partije namreč ta hip ne podpirajo ne sindikati, ne borci, ne ljudske množice, ne družbeno politične organizacije.</i></p> <p>(novinar Matjaž Eržnožnik)</p>	<p>Posnetek zastave KPS z geslom</p> <p>Posnetek človeka med govorom</p> <p>Posnetek delavca za strojem</p> <p>Posnetek izjave dr. Lenardiča</p> <p>Posnetek proizvodnje</p> <p>Posnetek dokumenta z naslovom: Ateisti naprej!</p> <p>Posnetek cerkve</p> <p>Posnetek slovenske zastave</p> <p>Posnetek modre kuverte z denarjem med listi časopisa</p> <p>Posnetek izjave dr. Lenardiča</p> <p>Posnetek dokumenta z naslovom: Tito – simbol in legenda, posnetek dokumenta s parolo: Vrnimo oblast ljudstvu!, posnetek volilne skrinjice</p> <p>Posnetek izjave dr. Lenardiča</p> <p>Posnetek stavke</p>
--	---

Sedemnajsta novica:

<p>(govori voditelj 2 v studiju)</p> <p><i>Pred koncem zanimivost, ki že meji na neumnost. Nek kitajski frizer si je, menda da zaradi silne vročine, omislil nenavadno obliko friziranja. Večkrat nagrajeni Tep Teva se je z modelom podal v bazen saj trdi, da so njegove frizerske sposobnosti enake, pa naj striže v salonu ali pa pod vodo. Mokri frizer sicer priznava, da ima tovrstno striženje eno pomankljivost, na koncu las namreč ne more posušiti. Gledalci so na koncu priznali, da sploh niso opazili pretirane razlike med staro in novo pričesko.</i></p>	<p>Posnetek dekleta, ki z dihalno masko vstopa v bazen</p> <p>Posnetek dekleta in moškega z dihalnima maskama pod vodo, sledi več kadrov striženja pod vodo</p>
--	---

<p>(govori voditelj 1 v studiju) <i>Pet pred osmo ne zamudite Vizite, govorili bomo o presaditvah organov oziroma o pripravah na odvzem. Najtežji del teh priprav je običajno pogovor s svojci potencialnega darovalca.</i></p> <p>(govori voditelj 2 v studiju) <i>In že je čas za šport in pa Gašperja Bolharja. Pozdravljen.</i></p>	
---	--

B. ODDAJA TV DNEVIK NA TV SLOVENIJA

Oddajo vodi Tomaž Ranc (v nadaljevanju voditelj):

Prva novica:

<p>SPOR V VIŠJE GRAJSKI SKUPINI</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Za 1. marec napovedano vrhunsko srečanje držav Višjegrajske skupine, Češke, Slovaške, Poljske in Madžarske dokončno odpade. Prijateljsko ozračje srednjeevropskih držav je skalil madžarski premier, ki je danes ponovil zahteve, da Češka in Slovaška odpravita znane Beneševe dekrete. Češki in Slovaški premier sta od madžarskega kolega zahtevala preklic izjav, ta pa jima je danes znova odgovoril, da gre za dekrete, ki zadevajo človeško dostojanstvo in človekove pravice.</i></p> <p>(poročila Lojze Kos) <i>Beneševi dekreti so za Slovenijo zanimivi, ker jih Avstrija vseskozi povezuje tudi z Avnojskimi sklepi. Avstrijci so namreč zelo glasni in vztrajni, ko od Češke, Slovaške ter Slovenije zahtevajo odpravo teh zgodovinskih dokumentov. Te dni pa je vprašanje Beneševih dekretov nepričakovano skalilo odnose Višjegrajske četverice.</i></p> <p>(izjava madžarskega premiera) <i>»To ni samo slovaško-madžarski ali češko-madžarski problem, to je evropski problem. Madžarska izjava je jasna, iskrena in častna in je v skladu z madžarskimi interese.«</i></p> <p>(poročila Lojze Kos) <i>Dunaju premierovo stališče seveda ustreza, predsednika Češke in Slovaške vlade pa sta iz protesta takoj odpovedala udeležbo na vrhu Višjegrajske skupine, kjer naj bi 1. marca Poljska, Madžarska, Češka in Slovaška oblikovale skupno strategijo ob vstopanju v EU.</i></p> <p>(izjava slovaškega premiera) <i>»G. Orban se bo moral še v tem mandatu odločiti ali se bo vrnil k kulturnemu dialogu, ki je že obrodil veliko sadov, ali pa bo nadaljeval politiko nacionalizma.«</i></p> <p>(poročila Lojze Kos) <i>Solidarnostno je udeležbo odpovedala tudi</i></p>	<p>Slika nad voditeljevo desno ramo, zemljevid, ki umešča omenjene 4 države v prostor srednje Evrope</p> <p>Posnetek panorame mesta</p> <p>Posnetek izjave madžarskega premiera</p> <p>Posnetek srečanja v Budimpešti 1. februarja</p> <p>Posnetek zastav vseh štirih držav</p> <p>Posnetek izjave slovaškega premiera</p> <p>Posnetek parlamenta</p>
---	---

<p><i>poljski premier, kar pomeni, da so Beneševi dekreti nevarno zaostri odnose v Višjegrajski četverici. Kot je znano, zaplet sega v leto '45, ko je tedanja Češkoslovaška vlada z Beneševimi dekreti razlastila in izgnala preko 3 milijone Sudetskih Nemcev. Danes pa se to vprašanje vrača na dnevni red, čeprav tega nihče ne govori rad, predvsem zaradi vračanja ogromnega premoženja, v ta okvir pa sodijo seveda tudi Avnojski sklepi.</i></p> <p>ZUNANJI MINISTER KOMENTIRA</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Za komentar o odgovedi Višjegrajskega srečanja, o morebitnem oživljanju Avnojskih sklepov in ali lahko zaplet vpliva tudi na proces širitve EU, smo povprašali zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla.</i></p> <p>(izjava dr. Rupla) <i>»To je nepričakovan dogodek in najbrž tudi obžalovanja vreden. Meni se zdi narobe, da se prepirajo prijatelji, kajti skupina držav, ki sodelujejo v Višjegrajski četverici ima veliko skupnih interesov in zaradi tega je to obžalovanja vredno.«</i></p> <p><i>»Jaz ne vidim posebne zveze z Avnojskimi sklepi, vi veste, da so Beneševi dekreti in Avnojski sklepi dve različni stvari.«</i></p> <p><i>»Zaenkrat kaže, da bo prišlo do velike širitve z 10-imi kandidatkami skupaj, če bi se slučajno začelo neko tekmovanje med kandidatkami, bi seveda lahko to bistveno spremenilo celotno sliko, sceno približevanju EU in širitvi EU, kar v tem trenutku ne vidim, kako bi lahko bilo dobro.«</i></p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Zunanji minister Dimitrij Rupel je izrazil tudi obžalovanje, da kandidatke za članstvo v EU ne bodo imele svojega predstavnika v 12-članskem predsedstvu konvencije, ki bo pripravila predloge za nadaljno institucionalno prenovno Unije. Konvencija bo prvič zasedala v četrtek, v njej pa sodelujejo po trije člani iz držav kandidat in pridruženih članic, tudi Slovenije.</i></p>	<p>Slika spominskega kamna v nemškem in češkoslovaškem jeziku, slika spominskega kamna Benešu</p> <p>Črno-bel arhivski posnetek človeka, ki za mizo nekaj podpisuje, dve sliki znanih umrlih Nemcev in posnetek prometne mestne ulice</p> <p>Voditelj v studiju</p> <p>Posnetek izjave slovenskega zunanjega ministra</p> <p>Drug kader</p> <p>Drug kader</p> <p>Posnetek bruseljskega srečanja</p>
---	---

Druga novica:

<p>EPILOG NA SODIŠČU</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Zdaj je tudi končno potrjen nov škandal v ameriški administraciji. Podpredsednik Dick Chaney bo moral na sodišče. Urad za nadzor proračuna zahteva, da mu sporoči imena ljudi, s katerimi se je pogovarjal pred objavo vladnega energetskega načrta. Prvič v ameriški zgodovini se je zgodilo, da je člana administracije tožil kongres.</i></p> <p>(Iz Washingtona Matej Šurc) <i>V prihodnjih mesecih, morda letih, se bo veliko slišalo o sodnem primeru »Walker proti Chaneyu«. David Walker namreč vodi kongresni urad za nadzor proračuna, ki je 10 mesecev zaman pritiskal na Belo hišo naj kongresu pove, kateri zunanji strokovnjaki so vplivali na energetske načrte vlade. Spor med izvršno in zakonodajno oblastjo bo tako dobil epilog na sodišču.</i></p>	<p>Slika Bele hiše nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek govora Chaneya</p> <p>Arhivski posnetki Bele hiše</p>
--	---

<p><i>Gre pa za prvi tak primer po aferi Watergate, ki je spodnesla predsednika Nixona. Chaney je tožen kot podpredsednik in kot vodja skupine za pripravo energetskega načrta. Vendar Chaney zahteve kongresa zavrača in se pri tem sklicuje na privilegij izvršne oblasti. Nekateri menijo, da ta privilegij velja samo za predsednika države. Spor pa ima posebno težo, ker naj bi na energetske politiko močno vplivali možje bankrotiranega Enrona. Ti so zaradi lastnih interesov pritiskali na vlado, naj energetske politiko prepusti tržnim zakonitostim. Dokumenti, ki jih zahteva kongres, bi verjetno razkrili sporno politično poslovno sprego med Bushevo administracijo in propadlim podjetjem, to pa naj bi bil tudi glavni vzrok, da podpredsednik Chaney hoče zahtevane dokumente zadržati zase.</i></p>	<p>Posnetek Chaneya in njegove žene</p> <p>Posnetek Busha z ženo</p> <p>Posnetek logotipa Enrona in njegove zgradbe v Hustonu</p> <p>Posnetek rok, ki listajo po papirjih z napisom Enron</p>
--	---

Tretja novica:

<p>BEOGRAD (govori voditelj v studiju) <i>Srbski premier Zoran Đinđić je v današnjem intervjuju za nemško revijo Spiegel izjavil, da njegova vlada ni pripravljena iskati in ujeti generala Radka Mladića, ki je na Haaškem seznamu iskanih zločincev. Đinđić meni, da ni vredno tvegati življenj srbskih policistov in morda sprožiti državljansko vojno za aretacijo, ki ni uspela niti 50.000 oboroženim pripadnikom Nata v Bosni.</i></p>	<p>Posnetek iz parlamenta, govori Đinđić</p> <p>Arhivski posnetek Radka Mladića v vojaški uniformi na terenu</p>
--	--

Četrta novica:

<p>CATANIA (govori voditelj v studiju) <i>Italijanska obalna straža je na neki ladji ob siciljanski obali odkrila kakih 400 beguncev iz Šri Lanke. Ladja je zaradi okvare motorjev obtičala približno 3 km od obmorskega mesta Catania. Begunci so z majhno ladjo čez Indijski ocean in Rdeče morje pluli kar 6 tednov. Policija je aretirala tudi 4 člane posadke.</i></p>	<p>Posnetek prepolne ladje z begunci s culami v rokah na krovu, policaji si zavezujejo zaščitne maske čez usta in nos</p> <p>Posnetek izkrcanja beguncev</p>
--	--

Peta novica:

<p>HEBRON (govori voditelj v studiju) <i>Po enem najbolj krvavih tednov v zadnjem letu in pol na Bližnjem vzhodu, je izraelska vlada vojski ukazala, naj se vzdrži nasilja na palestinskih ozemljih. V zadnjem incidentu je izraelska vojska na zahodnem bregu ubila neoboroženega palestinskega študenta, ki se je približeval izraelski nadzorni točki. Izraelski radio je poročal, da naj bi izraelska vlada na jutrišnji seji razpravljala o odpravi hišnega pripora za Jaserja Arafata, ki velja od začetka decembra lani.</i></p>	<p>Posnetek trupla zavitega v platno</p> <p>Posnetek žalujočih žensk</p> <p>Posnetek jokajoče mame z majhnim otrokom, posnetek dveh jokajočih starejših žensk s sliko mladega moškega v rokah</p> <p>Posnetek skupine ljudi, ki sedi pred hišo</p>
--	--

Šesta novica:

<p>MEKA, včeraj (govori voditelj v studiju) <i>Več kot dva milijona muslimanskih romarjev je v Mini, nedaleč od svetega mesta Meke, začelo metati kamne v stebre, ki simbolizirajo hudiča. To je zadnji del hadža, vsakoletnega romanja v Meko, ki ga muslimani opravijo ob prazniku Bajramu.</i></p>	<p>Posnetek trga polnega ljudi, ne sredini steber Posnetek množične kolone ljudi</p>
---	--

Sedma novica:

<p>RDEČI KRIŽ POSOJAL DENAR (govori voditelj v studiju) <i>Samo dan potem, ko je nadzorni odbor Rdečega križa poslovanje organizacije ocenil uspešno, časopis Delo razkriva nove nepravilnosti. Spoznanje je šokantno – Rdeči križ, humanitarna in nepridobitna organizacija, je posojal denar zasebnim podjetjem namesto da bi pomagal pomoči potrebnim.</i> (Petra Kerčmar) <i>Odvetnik Miro Senica potrjuje izjave za Delo. Pri Rdečemu križu je že dvakrat dobil premostitveni kredit v višini 10 milijonov tolarjev. Denar je že vrnil, pogovarjal pa se je z generalnim sekretarjem Mirkom Jeleničem. V podjetju Perspektiva je imel Rdeči križ depozit v višini 46 milijonov tolarjev in ravno včeraj je ves denar nekdo iz Rdečega križa dvignil. Kar 170 milijonov tolarjev pa naj bi bilo tudi pri Energoplanu, podjetju, ki je gradilo Mladinsko zdravilišče na Debelem Rtiču.</i> (izjava dr. Rajka Pirnata, direktorja Inštituta za javno upravo na Pravni fakulteti) <i>»Poglejte, Rdeči križ je nacionalna organizacija, humanitarna in zakon posebaj pravi, da lahko uporablja denar, ki ga dobi samo za ta namen. Tako, da sem popolnoma prepričan, da s posojanjem dolgoročnih in večjih vsot se Rdeči križ po zakonu ne more ukvarjat.«</i> (govori novinarka) <i>Kot smo izvedeli iz virov blizu vodstva, naj bi imel Rdeči križ tudi v obliki kreditov pri pravnih osebah plasiranih kar 500 milijonov tolarjev.</i> (posneta izjava Vladimira Toplerja, dr. med. predsednik RKS) <i>»Celotno vodstvo, izvršni</i></p>	<p>Slika simbola Rdečega križa z bankovcem v ozadju nad voditeljevo desno ramo Posnetek kipa Pravice, nato kamera razširi kot na Mira Senico z novinarko, v ozadju bogato opremljena soba Posnetek rok, ki štejejo bankovce za 10.000 SIT Posnetek Jeleniča za mizo v pisarni v pogovoru z novinarko Posnetek table z imenom podjetja Perspektiva, nato premik kamere h kljuki vhodnih vrat podjetja Posnetek stavbe za žičnato ograjo Posnetek table z napisom Energoplan Posnetek stavb zdravilišča Posnetek izjave dr. Pirnata Posnetek seje Posnetek aparata za štetje denarja Slika dr. med. Toplerja</p>
---	---

<p><i>odbor, glavni odbor, nadzorni odbor nismo imeli nobenih informacij oziroma so bile te informacije, dokumentacije izrazito pomankljive.«</i> (govori novinarka) <i>Po statutu Rdečega križa »generalni sekretar skrbi za zakonitost in javnost dela organov RKS: Organe RKS mora opozoriti na odločitve, ki so v nasprotju z zakonom in drugimi predpisi«. Mirko Jelenič pa nič. Danes ne daje izjav, tudi nadzorni odbor včeraj ni ugotovil nepravilnosti. Zdi se, kot da v Rdečem križu ni slehernega organa ali človeka, ki bi vedel, kam so šli zbrani dobrodelni milijoni, razen generalnega sekretarja Mirka Jeleniča. Na tej funkciji je že 15 let.</i></p>	<p>Slika dveh dokumentov v ozadju, v ospredju izpisan odstavek, ki ga novinarka prebere</p> <p>Posnetek novinarke, ki govori v mikrofon, v ozadju stavba Rdečega križa</p>
--	--

Osma novica:

<p>SLOVENSKI LIPICANEC (govori voditelj v studiju) <i>Združenje rejcev lipicancev Slovenije je na današnjem letnem občnem zboru, seveda v Lipici, javnost seznanilo s pomenom uredbe o geografski označbi lipicanec. Ključna je pridobitev statusa pooblaščene organizacije za vodenje rejskih knjig, zato vlado pozivajo, naj v mednarodnem prostoru stori vse, da se nam status ne izmuzne iz rok.</i> (iz Lipice Irena Cunja) <i>V združenju so prepričani, da so v zadnjih letih praktično edina organizacija v državi, ki se trudi, da dosega Slovenija na področju reje lipicanca velik strokovni napredek. Slednjemu je namenjen tudi projekt »Slovenski lipicanec«, izvajata ga združenje in kobilarna skupaj, za katerega bi moralo denar zagotavljati Ministrstvo za kmetijstvo. Izvajanje projekta namreč pomeni vzpostavljanje potrebnih strokovnih odnosov, da bo Slovenija prevzela naloge pooblaščene organizacije za vodenje rejskih knjig za lipicansko pasmo.</i> (izjava Miroslava Marca, tajnika Združenja rejcev lipicanca Slovenije) <i>»Pooblaščena organizacija za vse ostale rejske organizacije v Evropi namreč določa rejske cilje in pravila vodenja, evidence, popisa, identifikacije posameznih osebkov.«</i> (govori novinarka) <i>Če je podelitev tega statusa Avstriji na mednarodni ravni začasno preprečila izdaja uredbe o geografski označbi lipicanec, pa smo z nestrokovno napisanim kmetijskim zakonom ta prizadevanja porušili. Določbe iz njega namreč doma onemogočajo zaščito živih živali.</i> (izjava dr. Bojana Pretnarja, svetovna organizacija za intelektualno lastnino Ženeva) <i>»Določene pravne kolobocije so tukaj seveda možne, da se izvlečemo iz tega. Vsekakor pa to ni bilo pametno in</i></p>	<p>Slika lipicancev nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek lipicancev v ogradi</p> <p>Posnetek seje</p> <p>Posnetek stavbe kobilarne</p> <p>Posnetek izjave Miroslava Marca</p> <p>Posnetek lipicancev v kobilarni</p> <p>Posnetek izjave dr. Pretnarja</p>
--	---

<p><i>žal moram povedati, da so določeni posamezniki, ne na najvišji ravni ministrstva ampak vendarle tisti, ki so na tem zakonu delali, bili opozorjeni v tistem času.»</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Kako bodo zagato razrešili v kmetijskem ministrstvu pa danes nismo izvedeli, saj ministra kljub povabilu v Lipico ni bilo.</i></p>	<p>Posnetek seje Posnetek stavbe Hotela Lipica</p>
--	--

Deveta novica:

<p>DRAŽJA SVINJINA?</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Vse kaže, da se bo svinjina podražila. Od danes morajo uvozniki svinjskega mesa pri uvozu plačati posebno carinsko dajatev od 50 do 81 tolarjev za kilogram. Vlada se je za ukrep odločila zaradi nizkih odkupnih cen in tako ugodila rejcem, ki so se pritoževali, da imajo izgubo in da kar 10.000 živali ne morejo prodati. Vlada želi tako mesnopredelovalna podjetja prisiliti, da več mesa kupijo doma. Ob večjemu povpraševanju pa bodo zrasle tudi cene, kar bomo čutili v trgovinah.</i></p> <p>(iz Ljubljane Brigita Jeretina) <i>Lani so rejci za kilogram tople svinjske polovice iztržili tudi do 450 tolarjev, sedaj le od 300 do 320 tolarjev, kar pa je po mnenju mesnih predelovalcev še vedno več, kot dobi večina prašičjerejcev v Evropi. Posredovanje vlade se jim zato zdi nepotrebno.</i></p> <p>(Izjava Franca Čampe, sekretarja GIZ-a Mesa izdelki) <i>»Posebno zaradi tega, ker je minister na včerajšnjem posvetu v okviru živilskopredelovalne industrije omenil, da se pri surovinah vlada ne misli več vmešavati v te tržne razmere.«</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Dejstvo pa je, da so za nizozemske, belgijske, madžarske in avstrijske prašiče naši mesnopredelovalci pripravljene odšeti nekaj 10 tolarjev več kot ponujajo domačim rejcem. Domača svinjina naj ne bi bila dovolj kvalitetna zlasti za proizvodnjo pršutov.</i></p> <p>(izjava Darka Simončiča, državnega sekretarja na Ministrstvu za kmetijstvo) <i>»Glede teh posebnih zahtev bo tudi možnost, ki jo ponujajo kvote za uvoz, ki pa bodo tudi v kratkem na razpisu in omogočajo uvoz brez carine in pa brez dodatnih dajatev.«</i></p> <p>(govori novinarka) <i>Sicer pa Slovenija ne pridelava dovolj svinjine in jo mora tretjino uvoziti. V zadnjem času pa je uvoz po menju kmetijskega ministra očitno naraščal prehitro. Z uvedbo uvoznih dajatev, bo mesnopredelovalna podjetja prisilila, da kupujejo doma.</i></p>	<p>Slika prašiča v kletki s cestnima znakoma za carino in nevarnost na cesti nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek dela v klavnici</p> <p>Posnetek izjave Franca Čampe</p> <p>Posnetek dokumentacija TVS, prašiči v staji</p> <p>Posnetek pregledovanja suhe svinjske krače</p> <p>Posnetek izjave Darka Simončiča</p> <p>Posnetek dela v klavnici</p>
--	---

Deseta novica:

<p>ZVONENJE PO TOČI</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Pomurski rejci ukrep vlade in poskus zaščite domačih rejcev oddobravajo, a pripominjajo, da sta prepozna, saj je v Pomurju cena padla tudi do 180 tolarjev za kilogram žive teže.</i></p> <p>(iz Murske Sobote Bojan Peček) <i>Povpraševanje po svinjini ta čas upada tudi v Evropi. Ker se ob tem znižujejo odkupne cene, kmetje ne pokrijejo stroškov prireje. V največji klavnici pri nas v zadnjih 14-ih dneh zaradi nizkih cen domačega mesa ni bilo uvoza, po ukrepu vlade pa ga še nekaj časa ne bo. In kako komentirajo jezo prašičjerejcev?</i></p> <p>(izjava Milana Korena, direktorja Pomurke Mesne industrije) <i>»Mislim, da o kakšni posebni jezi ne bi mogli govoriti. Cena se je pač formirala na trgu tako kot je to za tržno gospodarstvo običajno in verjetno bo trg deloval tudi vnaprej.«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Kmetje trdijo, da vlada zamuja vsaj poldrugi mesec.</i></p> <p>(izjava Avgusta Antolina, kmeta iz Črenšovcev) <i>»Že ta uvoz, ki je bil dovoljen mesec pa pol je bil prevelik in ta količina, zaloge so že precej velike, tak da bomo utrpeli to škodo, verjetno pa še občutili to krizo še mesec, dva najmanj.«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Pričakovati je, da bo zaščitni ukrep dvignil odkupno ceno.</i></p> <p>(izjava Milana Korena, direktorja Pomurke Mesne industrije) <i>»Če se bodo cene svinj dvignile, bistveno dvignile, potem bodo seveda porasle tudi cene svežega svinjskega mesa.«</i></p> <p>(govori novinar) <i>Posledice krize na trgu s svinjino bomo tako plačevali v prvi vrsti vsi, ki pri nas kopujejo v mesnicah.</i></p>	<p>Slika sesajočih prašičkov nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posnetek mesa v trgovini z napisom: Poreklo mesa: Slovenija Posnetek sesajočih prašičkov Posnetek dela v klavnici</p> <p>Posnetek izjave Milana Korena</p> <p>Posnetek človeka, ki krmi prašiče</p> <p>Posnetek izjave Avgusta Antolina</p> <p>Posnetek množice prašičev, ki se hrani</p> <p>Posnetek izjave Milana Korena</p> <p>Posnetek mesa v trgovini</p>
--	---

Enajsta novica:

<p>ŽENSKE V SLUŽBI</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>V Sloveniji imajo ženske v primerjavi z moškimi na enakem delovnem mestu v povprečju dobrih 10% nižjo plačo, pravijo na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Ženske, zlasti matere z majhnimi otroki se pritožujejo, da težje dobijo službo in še težje napredujejo. Novi zakon o delovnih razmerjih med drugim ureja tudi ta vprašanja.</i></p> <p>(iz Ljubljane Janja Lakner Anžin) <i>Po novem zakonu o delovnih razmerjih je delodajalec dolžan zagotoviti za enako delo enako plačilo, prav tako pa kandidatka za delovno mesto ne sme spraševati po pričakovani nosečnosti. A to se dogaja in velikokrat ženska, čeprav v nasprotju z zakonom podpiše, da še nekaj časa ne bo imela</i></p>	<p>Slika ženske, ki dela nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Več različnih posnetkov žensk na različnih delovnih mestih, vsa so množična ali delo s telefonom</p>
---	---

<p><i>otrok. Vendar o tem molči.</i></p> <p>(izjava Borut Brezovar, inšpektoriat za delo) »Iz razlogov, ki so verjetno v tem, da se to praviloma dogaja na štiri oči in pa seveda zato, ker se bojijo izgubiti delo, službo.«</p> <p>(govori novinarka) <i>V Sloveniji je tudi še vedno veliko bolniškega dopusta med nosečnostjo, največ pa v tekstilni industriji.</i></p> <p>(izjava Metka Teržan, Urad za varnost in zdravje pri delu) »Tam je recimo ena glavnih obremenitev lahko dvigovanje bremen, nepravilni položaji telesa, pa tudi hrup pa številne kemikalije, ki so jim lahko ženske izpostavljene na delovnem mestu.«</p> <p>(govori novinarka) <i>Obremenitve pa imajo svoje posledice.</i></p> <p>(izjava Darje Arko, dr. med. ginekologinja) »Jaz mislim, da imajo več spontanih splavov, tudi nekoliko več prezgodnjih porodov ali pa rojevajo otroke z nizko porodno težo.«</p> <p>(govori novinarka) <i>Delodajalec mora zagotoviti takšne delovne razmere, da je zdravje nosečnice in otroka čim manj ogroženo, določa novi zakon, s katerim se je uredil tudi sistem denarnih nadomestil med porodniškim dopustom.</i></p> <p>(izjava Alenke Kovšca, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve) »Zdaj je sistem tak, da enako kot po starem zakonu prejemajo 100% nadomestilo, kot so ga imele v zadnjih 12-ih mesecih in potem se usklajujejo z rastjo izhodiščne plače tako kot vsi proračunski uporabniki.«</p> <p>(govori novinarka) <i>Po novem ženske, ki niso bile nikoli zaposlene, dobijo med nosečnostjo 35.000 tolarjev na mesec. Tistim, ki pa so bile zaposlene samo mesec ali dva, se v višino nadomestila šteje ta čas, za preostalo obdobje pa 55% minimalne plače.</i></p>	<p>Posnetek izjave Boruta Brezovarja</p> <p>Posnetki žensk, ki delajo v tekstilni industriji</p> <p>Posnetek izjave Metke Teržan</p> <p>Posnetek tekstilne proizvodnje</p> <p>Posnetek izjave Darje Arko dr. med.</p> <p>Posnetek nosečnice v ambulanti</p> <p>Posnetek nosečnice med ultrazvokom, nato fokus kamere na sliko ultrazvoka</p> <p>Posnetek izjave Alenke Kovšca</p> <p>Posnetek dojenčka, ki mu merijo pulz</p> <p>Posnetek mame z otrokom, ki vstopata v ambulanto</p> <p>Posnetek mame z dvema otrokoma na klopici v parku</p>
--	--

Dvanajsta novica:

<p>RUSI ŠE BESNI</p> <p>(govori voditelj v studiju) <i>Za konec pa še k temperamentnim Rusom, ki se ne morejo sprijazniti z nekaj spornimi sodniškimi odločitvami na zimskih olimpijskih igrah. Tudi nočni polfinalni obračun med hokejskima reprezentancama Rusije in ZDA, Rusi so izgubili, je po vsej državi pustil grenak priokus. Da je finalna tekma dogovorjena ne meni le trener Fetisov, pač pa večina Rusov.</i></p> <p>(iz Moskve Vlasta Jeseničnik) <i>Moskovski bari in točilnice so bili ponoči nabito polni. Na tisoče ljudi je nestrpno spremljalo obračun med hokejskima reprezentancama ZDA in Rusije, igro, ki bi morala položiti obliž na veliko športno rano. Ruska reprezentanca je osvojila manj medalj kot je načrtovala. Glavni razlog pa je po prepričanju večine ljudi nepravilno in pristransko sojenje ruskim športnikom. Tudi hokej se je izkazal za strel v prazno, čeprav so navijači z vsem srcem navijali za svoje junake, se je ameriška ekipa</i></p>	<p>Slika simbola Olimpijskih iger v Salt Lake Cityju 2002 nad voditeljevo desno ramo</p> <p>Posneteki iz barov, kjer ljudje gledajo tekmo in navijajo</p>
--	---

<p><i>izkazala za pretrd oreh. Rezultat 3:0, ki je že kazal na popolno katastrofo, je v nekaterih že zbujal strahotni bes. Dva gola, ki so jih Rusi dali v zadnji tretjini, sta jezo in razočaranje vsaj malo ublažila.</i></p> <p><i>(izjava ruskega navijača) »Ne smemo kritizirati našega moštva, saj bodo po tej tekmi o njem tako ali tako slabo poročali. Vseeno imamo dobro moštvo.«</i></p> <p><i>(izjava drugega ruskega navijača) »Prvi dve tretjini sploh nismo igrali, šele v tretji smo oživali. Sram me je.«</i></p> <p><i>(govori novinarka) Ruska športna in politična javnost sta prepričani, da je bila tekma v naprej odločena in da je bil finale med ZDA in Kanado dogovorjen. Čeprav o predčasnem odhodu ruskih športnikov iz teh iger, o katerem se je govorilo v zadnjih dneh, ni več govora, še vedno ni znano ali se bo reprezentanca udeležila zaključne slovestnosti ali ne.</i></p> <p><i>(govori voditelj v studiju) Oglejte si tudi šport, prijeten večer in na svidenje.</i></p>	<p>Posnetek izjave ruskega navijača</p> <p>Posnetek izjave drugega ruskega navijača</p> <p>Posnetek s prometne ulice</p> <p>Posnetek ruskih športnikov v olimpijski vasi</p> <p>Posnetek ruske športnice na smučišču</p> <p>Voditelj v studiju</p>
--	--